

Mahjas Weests ar peefuhstifchanu... Ar peefuhstifchanu cehfjemē: Par gabu 2 rbl. 75 kap. ...

Ar pascha wifufscheliga augsta Keisara wehleschanu.

Mahjas Weests Politisks un literarisks laikraksts.

Redakcija un ekspedizija atrodas Rigā, ... Stindinajumi malkā 8 lap. par weenas slejas smaltu rakstu rindinu.

Mahjas Weests isnahk weenreis nedēfā, treschdeenās. — Ar katru numuru isnahk literarisks peelikums un katru mehnesi semkopibas peelikums.

Gewehroschanai!

Tikai tur, kur neatgadas nelahdu trauzektu, kur katrs ihsta laika un weeta keras pee darba — ari walda jauka fastana — harmonija! To eewehrodami mehš laipni luhdsam ar „Mahjas Weesta“ passtelleschanu us jaunu gabu pasteigtees.

„Mahjas Weesta“ ekspedizija.

Par eewehribu!

Nelas neisimehrojama pasaulis telpa nepateek muhschigi tahds, ka bijs. Kur ween statamees, wifur manama pahrwehroschanas un redsana us preefschu eeschana.

idealeem, ar wahrdu, japafihst tagatne. „Mahjas Weests“, kusch uf sawa karoga rakstijis „Gaijma“ un „Pateefiba“ schat sinā nu zeenijameem lastajeem un zeenijamam lastajam grib buht palihdsigs, katraim pehz eespehjas pafneeg-dams labako (to ari parauga numura zentees), kas modina un isghlito prahru, pazel un nodibina ihstu morali, titumibu un pahrlabo materielo stahwolkli.

waldiba, likumu peenemschana u. t. t.), „par semstju paschwaldibu Kreewija“ u. d. z. r. par teesleetu buhschonom u. t. t. no J. K—z; „mahkla un kritika“, daschabi raksti ih dabas sinatnem, pahrspreedumi par Rigas Latw. un Wahju teatra israhdem (kur sewischki tiks eewehrota un apskatita uswesto gabatu literariska wehriwa un to no-fihme preefsch tagatnes un newis galwenais swars listis uf to, ka akteeri kustas, ka tas sche wispahri parosts, bet kam ihsteniba wifai masa nofihme, sewischki preefsch lauku publitikas), u. d. z. r. no B. Mengesa (B. M.); „par kauschu schkiru jeb kahrtu starpibas iszelschanos un attihstichanos“ u. d. z. r. no Josmina; „par azu topfchanu un apgaisinoschanu u. z. r. no Dr. K. Barona; „par seeweeti Jbfena dramās“ u. d. z. r. no cand. phil. Bruneeleka; „par behrnu dabas jawadibu“ (individualitati), „par behrna religifko audfeschannu“, „par behrnu foehstu leelinam“ u. z. r. no m. — (Kahda eezenita un pasihstama paidagoga); „kas wairaf eewehrojams pee jaunawu isghlithibas?“ u. z. r. no Spodrites; „muhsu tautas dsejas pamofchanas epistods rashesojumods“ (turpinajumi), kritikas par jaunam grahmatam u. d. z. r. no muhsu zeenita un pasihstama kritika Teodora; „par daschadu tautu usfoteem par pasaulis iszelschanos“, „par dshwneekem juhwas dshlumods“, „par juhwa“ (juhwas iszelschanas, leelums, eedalischana, dshlumods, peldofchee ledus gabali, pluhdi un atpluhdi, strames un to zehloni, juhwas isghlithana u. t. t.) no Dr. philos. P. Salsicha.

Bef jau peemineem „Mahjas Weesti“ wehl strahdas lishdi wairaf eewehrojama spehku, ka adwokats A. Sumberg (kusch dos atbildes uf eesjuhiteem teesleetu jautajumeem ic.), Ed. Stujeneks (Wensku Edwarts), N. Blau-mans, Wagners, N. Ribels, A. Deglaus, Maleeschu Jah-nis, ka ari wairaf Latwju zensonu aughstikola mahjektu, titlas Surjewā, ka zitas Kreewijas uniwersitatēs.

„Mahjas Weesta“ Semkopibas peelikuma, kusch isnahks il mehneschus (latw mehnescha otraja nedela) strahdas ari lishdi tahds toti eezenits un eewehrots semkopibas profesors, ka ari ziti sewischki labi leetprateji, kas ar leelato firnibu zentisees semkopjus pabalst un ruhpees, ka semkopiba Baltija wairaf usplauktu un gruhto laiku wai-manas pee pilnaka galda aplustu. Semkopibas peelikuma tiks eewetoti daschadi raksti, gan wispahri par semkopibu,

Daschadi raksti.

Saule, muhsu usturetoja.

Goethe: „Pehz muhschigeem, wareneem pasaulis likume em Wifem mums jafahl un jabeids ir dshwibas zeti.“

Saule ir wifas dshwibas awots. Gaijma un siltums, to ta istaro, rada semes wirfu kusteschanos un schis kusteschanas augstala un attihstitala forma ir organiska dshwiba. Bef schis gaijmas un siltuma seme buhtu nedshwos kermens un us tas walditu muhschigs klufums un meers. — To mums mahza un pat skaitleem peerahda muhsu laiku sinibas. To paschu sajuta ari jau wezu wezas dabas tautas, kuram nebija nelahdas sinibas. Tas sawa behrnisch-figa prahta peelhdsfa fauli, scho muhschigo, neifsmelamo gaijmas un ugns awotu ka augstato deewibu. Bet ne-itween zilweks, ari stahdi un kustoni fajuht scho atkaribu no sawas raditajas un usturetajas; nemeers un isbailes tos pahruem, kad ta peepeschi, it ka dusmodamās par saweem behrneem, apsehpi sawu waigu un tumfiba aplahj semes wirfu. Wehl tagad dshwo wirs semes lodes tautas, kas faules aptumfchoschanu uskata par sismi, ka deewi dusmo-jas par zilwekem un daschadām zeronitajam mehgina apmeerinat dusmojoschos deewibu. Zil leelu eespaidu ari wehl muhsu laiks faules aptumfchoschana dara us dabas zilwekem, to peerahda sefoschais, Arago atstahstitalis at-gabijeens): 1842. gada julija kahds gana sehns Alpu kal-najds gaijja sawas awis. Nejinadams, ka tuwojas pil-niga faules aptumfchoschana, tas ar nemeeru un isbaileu eeraudhija, ka faule pee pilnigi skaidras debes pamafam fahla palikt tumshata. Wina isbailes fahneedsa augstako Zahpeenu, kad ta beidsot pawisam pasjuba. Winsch eesahka raudat un pilna balfi palihga faulst, bet wina afaras pahr-wehriās preeka afarās, kad tas attal eeraudhija pirmo

gaijmas staru. Kad beidsot faule attal atspihdeja agraka spofschumā, tas rolas pret to istteepdams issauzās: „at jaula faule.“ Schis notikums mums rahda, zil zeechi zilweks neitween ahriji, bet ari sawas dabas un juhru dshlumods fahstits ar dabu, kuras neharaunamā notikum, zehlonu un panahkumu kehde tas istaisa til masu, neschki-ramu dafinu.

To to wifa radiba fajuht un to wezas tautas inint-tiwi nojauša, to mehš tagad ar sawu attihstito prahtu sa-protam un waram isklaidrot. Muhsu dabas jusklati no pirmatnejem baitu un mahnu tizibas eespaideem attihsti-juschees un apskaidrojuschees par firbi un prahtu pazilajo-scheem eeskateem dabas noslehpmainaja darbiba. Geweh-rojamais Angtu dabas pehtitajs Leboks (Lubbocks*) ruma-dams par swaignem puschkotās debesu welwes eespaidu us zilweka garu, fala: „Dauds gadu simtenus zilweze ap-brihnoja scho wareno statu un tomehr ne prahtneeftu gars, nedf ari dsejneetu genijs spehja radit til plaschus un lee-listus usfkatus par debesu telpā waldofcho kahrtibu un har-moniju, ka muhsu laiku dabas sinibas.“ Schim sinibam mums japateijas, ka tās atswabinajuschas muhsu garu no aifspredumeem un no mahnu tizibas slogeem, radidamas jaunu gara pasauli, kurā newalda wis attas waras, bet muhschigi un negrosami likumi.

Dabas sinibas muhs mahzija, ka muhsu un muhsu se-mes raditaja un usturetoja ir faule, ka ta ir tas neifsmel-amais awots, if kura wifa radiba itdeenā, if gabus sme-las jaunu dshwibu, jaunus spehkus, ka ta reij warbuht buhs ari muhsu kaps, kurā nogrimis seme ar wifu, kas us tās atrodas. Sposcha gaijma, to schi karaleene starp swaignem istaro, apstulboja neitween zilweka azis, bet ari ta garu, tā ka tas ilgu laiku to usfkati ja deewibu un netureja par eespehjanu, ifdibinat winas dabu un zelscha-nos. Zilweze sawds behrnibas gadods notureja semi un

sewi paschu par wifas radibas widus punktu. Semi ta usfkati ja par pasaulis telpas widu (zentru), ap turu gree-sās wifē leele un masee debes spihdelki un zilweku par wifas radibas kungu un waldneeku, kuram par preeku un labklahjibu Raditajs bija radijis titlas spihdelkus pee de-bes welwes, ka ari kustonus un stahdus semes wirfu. Schis maldigās domas ilgu laiku aistaweja zilwezes gara attihstibu un til toti gruhti zilwekam nahzās peerast pee domam, ka seme ir til pasuhdoschs atoms besgaligaja pa-saulis telpā un ka zilweks ir til neezigs un isnihfkoschs ra-dijums, kas stahw neschkiramā attihstibas sakarā ar ziteem dshweem radijumeem un ir tāpat fahstits ar dabu un weelu, ka schee. Wispahriji ir pasihstams, zil leelu pretestibu 16. gadufimteni fahzela Kopernika teorija, pehz kuras newis faule greefchas ap semi, bet seme lishd ar ziteem planetem ap fauli, par to tagad neweens prahtijs zilweks neschchaubas. Kopernika sistemu papildinaja Keplers, kusch matematisfki aprehkinaja planetu ihstos zelus ap fauli un peerahdija, ka tee naw wis gluschi apali, ka Koperniks domaja, bet drufku eegaveni. Tā tad faules sistemas mekanika jau 17. gadu simtena beigās bija ispehita un ari no ta laika mahziteem wihreem pa leelakai datai peenemta. Bef schis mekanikas wispahrijo zehloni un isklaidrojumu atrast bija nolemts til Nutonam. Jfaks Nutons ar sawu gravi-tazijas (smaguma) likumu fwiniigi atwehra filosofifko 18. gadu simteni, kurā lishd ar zitam sinibam fahla us-plaukt ari dabas sinibas. Nutons isgahja no semes pee-willfchanas spehla un zaur aprehkinajumeem atrada, ka faules sistemat walda tas pats peewillfchanas-grawitazijas-likums, pehz kura semes wirfu kriht wifē kermeni. Tapat ka seme peewellt krihtofchu atmeni, tā ta peewellt ari mehnesi, un pehz ta pascha likuma peewellt ari faule pla-netus, peewellas planeti sawa starpā. Bef tam jau Keplers bija peerahdijis, ka wifē planeti greefchas ap fauli weenā lishdsemumā ar faules kwatoru un uf to paschu pusi, uf turu ari faule greefchas ap sawu asi. (Turpat wehl.)

*) Guillemin „Le soleil“, pag. 2.

*) „Beauties of Nature“, pag. 257.

gan arī par daschadeem spezialjautajumeem semkopībā, gan arī par lopkopību, dahrskopību, industriju u. t. t. vajadzīgās gadījumos ar sīmejumeem.

Mahjas Weeša „Literariskais peelišums“ īsnahts arī turpmāk tā līdži šim it nedēļas un nešis gan originalstahstus, gan arī tulkojumus iz šitām literaturam. Literariskajā peelišuma tīks eemeetoti stahsti tīkai no wiseewehrojamaateem zitu tautu rakstneekem. Tā līdži ar jaunu gadu sahtot Mahjas Weeša „Literariskajā peelišumā“ īsnahtis slawenā Wahju rakstneeka Hermana Sudermana stahstis „Skaištā dširnawneeze“, tulkots no J. Deglawa. Bej minētā „M. W.“ Literariskajā peelišumā tīks eepesesti arī wehl daudj zitu stahstu — un pat iz Jialcešhu un Spaneešhu literaturam. Original stahstu mehriks buhs netil ween patihstami laiku kawet, bet arī aistradit, tā zaur praktistu rihlošhanu tift labklahjibai — dšihwes idealam tuwaku. Dsejoti tīks pasneegti tīkai no muhsu wisapdahwinatakeem un eewehrojamaateem dsejneekem, tā peem. Ed. Weidenbaumu un P. Sch. Ari anekdotēs un domu graudini netīks peemiristi, bet tīks gašdats, lai tee buhtu ar domam un newis, tā parastis bej domam. Bet fewiškka mehriks tīks peegreesta seltenem un nama mahtem, tām pasneedjot derigus un daudjkaht ismehginatūs, katram gada laitam peemehtrotus saimneezibas padomus, uš kureem arī war patatees, glihtakas un peederigakas modes un arī tautas apgehrbu bildes (reij mehnesi), leederigus padomus par modes audumeem, pehz dahrgo un zeenito Anglu audumu parauga, par saimneezību, daituma lopschanu un daudj zitu, kas seltenem derigi un eewehrojami, lai pee winām arweenu wairak usplauktu glihums un daitums firdi, apgehrbā un wišā dšihwe, tā arī lai arweenu wairak rāstos zensiba pehz augstakas gara isglihtibas un prahta attihstibas. Ari pilsehtneeks un lauzeneeks wehl turpmak schad un tad satisees, katram dodams sawu pelnito teesu, kur gaismas wiini lawos pret tumšibu.

Pats „Mahjas Weešis“ (kurš no jauna gada īsnahts trejchdeenās) gašdās par labeem eewadu raksteem iz sadšihwes, literaturas, teesleetu buhschanam, dos uš eesuhiteem teesleetu jautajumeem atbildes un apskatis eewadu rakstis daschadus swarigus jautajumus un atgadījumus, tīklab iz muhsu paschu dšihwes, tā arī iz notumeem ahrsemēs. Ja grīdam labi pasiht sawu tehwiiju, tad mums arī nepeezeešchami jaeepashtas ar ahrsemem, to apstaktem, daschadām kustibam un zihneem, lamdehl ahrsemes politikas nodaka tīks fewiškki ruhpiigi wadita. Tad eewehrodami to, ka fewiškki popular sinatniški raksti jo leeli gara gaismas isplatishanas un patstahwigas domu darbības attihstishanas weizinataji, mehš katrā numurā sinatniškajā nodalā eemeetohim weegli saprotamus, bet turklahst arī stingri sinatniškus rakstus iz daschadeem sinibu arodeem, ihpashči, tā tas jau muhsu laids, tā dabas sinatnu laimētā, wajadzīgš iz dabas sinatnem. Schee raksti fewiškki nobomati „muhsu jaunatai wairak isglihtotai paaudsei, tā skolotajem, rakstu wedejeem, saimneeku dšhleem, wideju un augstskolu mahzleekem, studijas beigušcheem, tā arī iz lawam katrom zitam, kam nopeetni ruhpi

sinibo. Schini nobalā mums strahdās līdži jo teizami spehki, no kureem daschs arī strahdā līdži pee eewehrojamaateem leelo kulturās tautu sinatniškeem schurnakeem un konwersajijas wahrdnigam.

Pret ziteem laikraksteem „Mahjas Weešis“ arween isturees brahligi, newis kahdam wairak peesleedamees, waj pelnijs jeb nepelnis un zita nopelnus noleegdamš, bet turpreti atsihs un preezafees par katru laikraksta kreetneem darbeem, neaisniirdams aistradit uš to kshdam. Tīkai tad, kad mehš ar stingru leetishku kritiku strahdāsim, mehš arī modināsim kreetnatos garus uszihgti strahdat un panahstīm arweenu wairak tautas gara pamatigaku pamoschanos uš patstahwigu domu darbibu, lawas truhlums wispahrigi sajuhstams un manams muhsu sadšihwe, tā arī rakstneezibā. Bej nopeetnas un leetishkas kritikas newar buht patstahwigas domu darbības un uš preešchu eeschanas literaturā un sinatnēs. Kur kritikas truhsti, tur truhsti arī prahta. Kas to noleedi, tas nesina, kas ihsti ir kritika! Kritika nenomaitā kreetnu darbimeeku, lai tee nu buhtu kas buhdami, bet rada. Kritika ar sawu taisnibas un pateesības sobenu gan israhdas breefmiga rakstneezibas un sinatnu pundureem, jo ta isnihzina neshles un isposta dascha laba eedomības pili, bet preešch ishteem strahdneekem, weenalga kahdā laukā, ta ir zeta rahditaja, tā rawa un atspirdinajosh leet uš radibai. Tapehz lai usset un attihstas pee mums kritika. Winas mums nepeezeešchami wajaga. Bej kritikas naw progresa — uš preešchu eeschanas! Tapehz „Mahjas Weešis“ weizinas pehz eespehjas kritikas attihstichanos! Ihtā kritika mehriks tātchu ir pateesības islawoshana un arī uš muhsu lawoga stahw: „Gaisma un Pateesība.“ Lamdehl iz katrs, kas lawo preešch gaismas un pateesības, ir muhsu draugs un darba beebriš.

Sawus zeenijamos lahtajus un zeenijamās lahtajas „Mahjas Weešis“ firnigi luhdi, lai tee paschi sawā labā peegreestu wairak zeenibas un eewehribas katrai sinibai, neprašdami, ko mums ta jeb ta siniba der. Tīkai tad, kad zeen. lahtaji un zeen. lahtajas katrai sinibai rahdis laipnu waiņu, tīkai tad, kad mehš wišā neshaubigi un utizigi turešimees pee sinibu lawoga, tīkai tad mehš arweenu wairak un wairak tuwoshimees tam mehrikm, pehz lawa wišā dšenamees — materielai dšihwes usplauschanai. Tapehz „uš preešchu tagatnes prahtajumeem peemehrotā darbā, uš preešchu lawā preešch gaismas un pateesības!“

Rīgas Latweešhu Beedribas 25 gadu pastahweschanas swehtki.

Teodora.

Ihtee peeminas swehtki ir tee, kurdš jaitas atminās un baudijumi, kurdš atminās sneedš baudijumus un baudijumi atdšihwina atminās. Tā swehtku swinetaji apsinigi nostiprinās uš ta pamata, ko tee peeminamā laikmetā eelawojuschi, un drošchs pamats atraisa lawas uš sekmigu darbu. Rīgā swineja schi gada 9., 10. un 11. novembrī swehtkus; tee bija Rīgas Latweešhu Beedribas 25 gadu pastahweschanas swehtki; tee bija swehtki Beedribai, tee bija swehtki

Latweešcheem. Kur atminās tīk bagatā skaitā un tīk leelā apmehrā mahjas wirsū, tā sche, tur ir grupi, tām dot baudijumds peeteeloshu atswaru. Kur starp Latweešcheem Rīgas Latweešhu Beedribas darbi un swars naw pashtstami? Un kam tee pashtstami, teem minētās deenas bija swehtku deenas. Tos pat wiša Rīga newaretu aptwert, — kur nu wehl Beedribas nams, swehtkeem nodomatās telpas! Un arī sche atminās un peeminas tā mahjās wirsū, no tuweenes un tahleenes schurp grūwa, ka nebija eespehjamš, wiņu weenmulību un plikumu wišur apsegt ar baudijumu sajam wihtem.

Peeminas swehtku jaukā daka bija swehtku teatra i srahde 9. novembra wakarā. Sche wispilnigakā sinā weenojās atminās un baudijumi. Schis arī bija weenigais swehtku isrihtojums, kas nebija ne zaur ko zitu aprobeschots, tā za ur isrihtojuma telpu feenam. Telpas bija tā peebahstas. Preešch publikas azim atrisinajās wefela wirfne glefmu, kas tai lika isstaigat daschu pagatnes zelu un nostahtees ar waiņu pret nahlotni. „Deems, fargi Keisaru!“ bija pirmee wahrdi, kas sche atskaneja. Newar buht swehtaka un dšital sajusta luhguma nekā schis, kad peemin laika gabalu, kad kahdai eestahdei bijis nolemts Augstās Waldības apardšibā meerigi darbotees un attihstitees. — Otro gabalu israhdes programmā ispidija Jurjann Andreja komponetais, orkestra preešchā zekais „Swehtku maršchs“. Tās fewiškki zaur saweem tautas dseesmu, ihpashči lihgo dseesmu motiweem eewilmajās klausitaju firdis. — Trešchais israhdes gabals bija „Szenisks prologs“, Aspashjas farakstis. Uš stantwes parahdijās pee kuhposcheem seeboteem fewiškku perjonu weidā Genijs, Dailes, Industrija, Siniba un Latwju tauta. Genijs, Latwju tautu apswiezinadams, wed tai preešchā lawas pawadones, Dailes, Industriju un Sinibas. Tās pehz kahrtas tehlo paschas fewi, sawu darbibu. Tad uš Genija usajinajumu tauta skubina firngalwjus, jaunektus un jaunawas uš rošibu. Weidjot parahdas uš klints, aif lawas saule ufeet, Pramšchans un apstiprina tautas solijumus un zerbis. Te tīk daudj ahreja jaukuma un ihstas dsejas, ka newar aprakstīt. Ahrejo jaukumu zitur newar baudit, tā stantwes preešchā, bet wišu dseju tur newareja fanemt. Latweešcha auš naw paraduse tīk dsejas pilnus wahrdus fanemt, tā Aspashja, pee wisauštateem dailes preešchmeteem peeteildamās, leel preešchō teikt. Prologs drukats. Derēs tani neween israhdei aifritot eeklatitees, derēs to lahtit arī pee fewis mahjās, ja kahds pehz ihtas dsejas lawro. Tīkai japeesihmē, ka Latweetim starp Genija pawadonem robs sajuhstams zaur to, ka wiņu widā neparahdas semkopiba, ar ko kopā Latweetis leelš isaudhšis un no ka tas joprojam zer spehku smelt. Ja jau industrija parahdijās, tad semkopiba nedrihtsteja palikt nost. — Rā swehtibu no augšchas par prologā eekustinatām tautas zerbiam isluhdjās wiša teatra personala nodjeedatā dseemā: „Deems, swehtki dšimteni!“ — Pehz tahda eewadijuma tehloja Latweešhu teatra attihstibu ischetrās ainās iz daschadām lugam, lawām peeslehdjās opera „Spoku stunda“. Pirmā aina bija isnemta iz jaunā Stendera 1790. g. klajā laistās „joku spehles“ „Schuhpu Behtuls“. Ta ir pirmā luga, kas latwiski

Alispreedumi dabas sinatnēs.

No R.

Lihri dšihwaini, ka wehl līdži schai deenai aisspreedumi war sahtit newitween newahzitos, bet pat augsti mahzitos un isglihtotos, kas dehwejas par aiginateem sinatnes un isglihtibas nezejeem. Lihri jabrihnās, zil nelabwehligi un atraidoschi kritika luhlojas uš wišu, kas atstahj sen eemihdās tetas, trauzē sudeenās wilktos rīkus. Ir it tā wezais Aršimeedes ussautku rupjam laweimam: „nolitangere cirkulos meos!“ (Meaistari manus rīkus!)

Ludwigs Agassizs scho sinatneeku isurešchanos loti apsihmejoschi raksturo schahdeem wahrdem: Zilīdži kahda jauna aifina parahdas, tad firmās autoritates lawz, ka ta nepareisa, jo wiņa dibinotees uš nepareiseem fakteem. Kad fakti pareisiba neapghschami peerahdita, tad jala: „Ja, tee gan pareisi, bet no wineem atwafinatee un uš wineem dibinatee spreedumi pagalam greisi, jo tee runā preti mezum wezeem sinatnes — dahchreis arī tizibas — apgalwojumeem. Ja jaunā aifina beidjot tomehr istlawšchas zauri, kaut gan pa leelakai datai loti wehlu, tad mehdi sajit: „Ihtit nemot tas jau bija sen sinams.“

Scho sawado parahdibu newaram labati raksturot, tā sajidami, ka katras sinatnes aissahwji uslota patlaban waldošcho teoriju par neaistlawamu dogmu, domajas fewi par eeguhtās weenigās pateesības fargeem un aissahwjeem. Tapehz tee katrā mehginajumā aissahrt scho wineem ushtizeto swehtumu eerauga nepeedodamu atentatu. Tīkai tā waram isstahdro, tā augsti mahziti un isglihtoti wihtri war buht, taišni — waretum sajit — alii, tīklīdži kahds grīb peerahdit waldošchās teorijas — waldošcho uslata par kahdu leetu — nepareisību. Tee neredš pastahwošchās mahzības truhlumus un kshdas, neredš jaunās mahzības rokam tautamo pahrawumu un labumu. Ja wezā teorija tomehr beidjot kriht, tad to rawa norahdit par neezigu un netaisnīmejoschu.

Ka tā isturas tā sauzamee wahrdi sinatneeki (walod-

neeki, teesleetu prateji un teologi) tur mums naw ko brīhnetees. Teem jau taišni usdewums aissahwmet to, kas „rakstis stahw“ waj to, ko autoritates atsiht par pareisu.“) Bet ka tas pats noteek arī dabas sinatnēs, kas tīk loti — un ar pilnu teesību — leelas ar sawu sinatniško pehišchanas metodi un ar sawu zenschanos pehz stahdras gaischas pateesības, ka arī dabas sinatnēs walda schis garigais alums, schis aisspreedums pret wišu, kas neseaetas ar waldošcho teoriju un atsihtu autoritashu eekstateem — tas buhs dascham labam nefinams. Tapehz aistradishku uš dascheem peemehtreem, kas peerahda, ka arī dabas sinatneeku leelakā daka wiseem spehkeem rawa apspeest lawu jounu aifinu. Zi scheem peemehtreem rebsefim arī, ka sinatneekem ir sawa ihpashča metode, tā atratitees no nepatihkameem jaunojumeem. Tapat tā widus laids atratijās no saimotajem un wiltus prawešcheem, schos pahrgalwjus fadefinot, tā arī muhsu laids wezo teoriju atritejeem sinā aissahst mutes. Protams tā „zitabā wišē“. Tagadejeem sinatneekem, proti, fewiškka metode, tā sauzamā noklusešchanas metode (Methode des Todtschweigens). Ka jaunā metode preešch nelaimigā, jaunās idejas neseja dahchreis breefmigaka nekā fadefinashana, peerahda sekoshais atgadiejens:

1842. gadā Dr. Roberts Mayers peerahdija, ka situms naw wis kahda weela, (tā līdži tam domaja un tā

*) Kas uš walodneezību, fewiškki uš walodneezības dšihwato un spehigalo sawu — walodu fahidshinaschanas sinatni atteejas, tad tur mehš schā kreetnā un lodoligā raksta autoram newaram peestri, tā ka ihpashči walodu solibshinaschanas sinatnē tagad wieszaur manama mihtigi patihstama kritika wefama un ja jau daudj ko darisje saweem pehtijumu panahlumeeem weizinatama dabas sinatnes. Ka wehl schur un tur walodneeki (filologi) ir pahral leeli burtu kalpi un par daudj nobarbojos ar mahwehtigām un neezigām leetam, tur naw wainiga pate walodneezības sinatne. Ari mas garu desmitus atpalat ar dabas sinatnem nebija labati. Dabas pehtneeki pahral leelā mehri nobarbojās ar daschadeem masderigem sūhlumeem, plashči jo plashči aprostidami daschu dšihwoneeku un stahdu ahrejo islata, bej ka pamatigi apstahtu to attihstichanos, un sawaru ar ziteem stahdeem waj dšihwoneekem. Red.

toreiseje sinatneeki apgalwoja), bet weelas dalinu kustiba. Lai gan Mayers sawu apgalwojumu peerahdija weenlahrscheem, neapghschameem mehginajumeem, tad tomehr ta laika dabas sinatneeki weenbalsigi nokluseja jauno aifinu. Mayers rakstija un strahdaja wiseem spehkeem, lai greestu sinatneeku wehribu uš sawu teoriju. Bet weli. Neweens ne peeminet nepeemineja wiņa teorijas. Nelaimigais ahristis zaur tam saudeja prahtu un nobeidja sawu dšihwi 1878. gadā Heilbrones ahprahtigo mahjā. Resimu waj schahds gals daudj patihstamaks nekā nahwe uš jahra. Te japeesihmē, ka tagad neweens wairs nepretojas Mayera teorijai un ka arī preešch wiņa jau uš scho teoriju bija aistradishuschi slawenee Anglu prahtneeki (filosofi) Bekens (Bacon) un Locke (Locke).

Lastaju leelakai datai buhs pashtstams eewehrojamais dabas pehtneeks Chladnijs, kuršch daudj nodarbojees ar atustiku (mahzibu par skanam), kur winsch pirmās aprahstijis wehz wiņa nosauktās Chladnija skanas figurās. Bej fīstas schis sinatneeks nodarbojās arī ar meteori ispehtisham. Toreisejā teorija apgalwoja, ka schee atmeni zehluschees waj nu no semes, waj arī no mehnescha uguns wehwejeem kalneem. Chladnijs turpreti aifina un peerahdija, ka meteori nenahst nedš no semes, nedš arī no mehnescha, bet no leelajā pafaulēs isplatijuma. Protams, ka „zunjtigee fachmani“ jeb spezialisti bija tam preti. Wini atrada Chladnija peerahdijumu par neiffakami greisu un smeelīgu, tīklab attezotees uš aprahditeem fakteem, tā arī uš scheem dibinateem spreedumeem. Ja, leela daka sinatneeku fahka pot schaubitees par to, waj Chladnijs pee pilna prahta, ka winsch warct tahdas leetas waj saht domat un isfazit. Zil leeliks toreij bijis autoritashu garigais alums, peerahda tas apstahlis, ka schi teorija tīk gaischa un stahdra, ka pehz leelā dabas pehtneeka Gumboldta neweenam naw ne prahtā eenahzīs schaubitees par tās pareisību.

(Turpmak wehl.)

faraktita un pirmā, kas uš Rīgas Latveešu statuves ierahdita (2. jūn. 1868. g.) Un tomēr tā modināja vairak nekā vehturisku interesi. Dašchs winas joks wehl pateesi naw nopelejis. Ja wifās jaunlaidu rupjibās slep- toš til daudš gara, tad deretu papuhletees, winas panešt. Sinams, par sawu teešu panahkuma japateizas Behrtula ierahditajam Brihwoneka lungam. — Otra aina, iskr...ta is Ud. Allumana „Preefōs un behdās“ (klajā laista 1871. g.), ir tahs fugas mihlestības aina, tur wifsch un wina pateesi ar leelu nekannibu klāj weens otram azis sawu „es temi mihlu“. Tahdās ainās ir tapuschās par nepanesami trivialam, un ta ir sihme, ka tām buhta laiks tapt par wehturiskām. — Seloja Purinu Klāwa (1889. g. isdotās) joku lugas „Veelkungu pusdeenas“ treschā bilde. Sche reds to laiku un warbuht ari wehl scho laiku tantības zihnas. Zensonis, kas sawu tautu nepahrēdod par lehtschu wirumu, dabu parasto algu, dailu zeema seltenti. — Pee schis bildees peeslehdās Rudolfa Blaumana nesen pirmo reiš ierahditās behdu lugas „Pasuduschais dehs“ treschais zehleens. Sche pateesi parahdās mahfsta un tattika, klufa, filta firsniba, kahdās preefchējās ainās bija weli mekle- jamas. Sche pametām dšitu azis Latveešu mahjā, gimēnē un firdi. Tahds stāts is muhsu wisjama kā mahfslas lait- meta leel azim, uš nahlotni luhfojotees, zerbā pamirdjet. — Un beidjot „Spotu stunda“, burwiga, mehnešs apsihdeta stunda. Ta ne-apshimē beidsjamo, bet pirmo soli muhsu dailē attihstibā. Ta ir Latveešu pirmā opera. Schi „stunda“ muhs eewirja jaunā laimētā; ta ir tumscha. Kaut drihs gaisma swihstu, faule lehtu! — Zaur scho swehtu ierahdi ispel- nas Teatra Komisija un teatra personāls firsnigako pal- deens (palihdš Deews!). Ta bija 591. ierahde. Kaut tāš augstu tuhstojchōs un is pa deenai peenentos dailē pilnibā!

Treschdeen, 10. novembrī, sahkās pulksten 1 swehtku akts. Pežs nospehleta swehtu maršcha lahpa Beedribas preefchneeks Jr. Grosfwalds katedri un pašneedja pah- rstatu par Beedribas dibināschānu un winas 25 gadu darbibu. Dabujām apmehram sekojchu glejnu: 1868. g. 19. februari nodibinājās Rīgā „Latwiska palihdšības bee- driba preefch truhkumu zeesdameem Zgauneem“. Labi apmekletee Latveešu isrihtojumi, lai dahwanas salafitu, webinaja uš domam, dibinat fewiischu Latveešu beedribu. „Latveešu Beedribas“ statutus apstiprinaja 12. oktobri 1868. g.; Beedribas lojekti fanahza uš pirmo šapulzi 10. novembrī. Beedribas mehrti bija: 1) isplatit starp Rīgas Latveešchem godigu kahrtibu un gara gaisnu, 2) palih- dset truhkuma gadījumds. Beedriba eeswehtija few namu 19. febr. 1870. g. Par derigu fināschānu isplatiščānu fewiischki gahdajuse pee Beedribas nodibinatā Simbu Komi- sija, kurai par preefchneeku no 1881. g. A. Webers. Ta isdewufe 8 rakstu krahhjumus, jawahkufe daudš tautas gara mantu, sahkufe nodibinat museju. Komisijas derigu grahmatu apgahdaschānas Rodala isdewufe 16 grahmatas kahdōs 30,000 ešemplardōs. Zaur komisija 18 gadu laikā ismat- fats studenteem palihdšības naudas ap 15,000 rbl. Bee- driba uštura Reina meitemu skolu, kurā tagad ap 100 skol- neefschu; uštureschāna ismatfaja beidsamajā gadā ap 1800 rbl. 1889. gadā nodibinatā Mufstas Komisija isdewufe 3 dfeesmu krahhjumus, isrihtojuse preefchschimigus koncertus, pabalstijuse mufstas augstskolu mahzektus. Beedriba isrih- tojuse 2 semtopju, 2 wispahrigas skolotaju šapulzes, 3 wisp. dseedamus swehtkus, zehlfuse peemineklus Merkalam un Kronwalda Alim. Beedriba nehmuš alāsch dšihwu dalibu pee plāschās walfis swehtkeem. Ta isdalijuse palihdšibu baba zetejeem Kursemē (1869. g.), Samaras gubernā (1873. g.), karā eewainoteem Serbijā (1876. g.), Kreemu- Turku karā (1877. g.), Rīgā nodeguschēem (1881. un 1884. g.), Gelfch-Kreemijas truhkumu zetejeem (1891. g.). Jauka glefna! Pateesi plāschā, wispušiga darbiba, uš to lai ari turpmā Deews dod spehtu! — Sahtās apswiezinajumi un laimes wehlejumi. Delegatus bija atshutijuschās kahdās 18 Rīgas beedribas, no kurām 15 kopā pašneedja adreši, 11 beedribas is Widfemes, 6 is Kursemēs, Wehtures un senatnes pehtitaju beedriba, Lettonijas (Zurjewā) un Selonijas (Rīgā) studentu sabeedribas, Peterburgas un Maškawas studenti; bet tam gawilnezi apswiezinaja zaur atshutitu delegatu Tomas pagafis Kursemē, mahzitajš Walters; R. Kaudfits dāschu Peebaldšenu wahrdā; „Bals“ un „Balt. Wehtnescha“ un „Maņas Weesa“ redakcijas; Purinu Klāws pašneedja no Latw. rakstneekem un mahflineekem albumu; Teodors nolafija pašchazeretu dšeedi „Wahrpu wainags“. Apswiezinaščānas telegranu bija atnahkuschās 45, wehtulu 56. Apswiezi- natāji zidbija gawilneezes nopelnus, usfahktā zela tai sekmes nowehledami. Waltera mahzitajš dehweja Beedribu par „Latveešu jauno goda ošolu“, wahrdā „ligo“ ischeirus burts par fewiischu wahrdū eesahkuma burteem nemdam. Peterburgas students Wagners nowehleja Beedribai selmes darbiba, kas tagatnes apstahkeem peemehrota. Beedribas preefchneeks pežs tam pašudinaja, ka par goda beedreem Beedribā ušnemti: Kr. Barons, mahzitajš Kundfinsch, redaktors Webers, Dr. A. Bielensteins, Rīgas pilsehtas galwa Kerkowius. Tos 7 beedrus, kas jau pee Beedribas dibināschānas pedalijschēes, eezehla par muhscha beedree m M. Walodim, kas no pašchās Beedribas dibināschānas lihds

schim ir par runas wihru, preefchneeks pašneedja sudraba pokalu. Aktu noslehdja wifās publikas pašneedata walfis himna. Sche parahdijās Latveešu sawihrpejās satifmes un lopu juhtas. Beedriba beedribai speeda roku, lai afinis kopā tek un juht. Daščadiba stahwofli, zenteendōs, wirseendōs bija tomēr manama ari sche. Dašcha beedriba apswieža gawilnezi par jaunako mahsu (Latwu Draugu beedr.), dašcha par draudšeni un beedreni, leelu leelā dala par mahmulimu, andfinataju, tad par padoma deweju, zeta rahditaju. Par wifām leetam ir R. L. Beedriba darbineeze tautas druwā; un lai ar zil roku tur kustetu, lai zil daščadu spehtu tur parahditōs, darbš kopejā druwā muhs kopos, weenos!

Goda meelasts sahkās pulksten 9. wakarā. Klāht bryhdami to pagodinaja Wina ešelenze Widfemes guber- nators, Rīgas pilsehtas polizijmeisteršs, Rīgas apgabala teefas profurors, Rīgas meerteefneschu šapulzes preefch- sehdetajš. Starp ziteem runaja gubernators, Beedribai uš preefchu sekmes nowehledams, par šaulschu labfahjibu gahdajot, meera mihlestibu, kahrtības un pilsonu juhtas wīnds eekopjot. Runaja ari jaunujemtee goda beedri: Kerkowius, Bielensteins (par darbu, meeru, gaisnu un tehwijās mihlestibu), R. Kundfinsch (beigdams ar isfaukumu: Deews, swehti Latwiju), A. Webers (par tautas apšinas pamoschānos un eestiprināschānos). Wej tam ušjaurinaja weefus dfeesmu un mufstas šlanas. Weesu bija daudš, ari galerija deefgan pilna; un sche, galerijā, ari damas drihtieja sawas azis un aušis pameelot ar jaukumeem, pee ka tur apafschā dalibu nemt winām nebija lemts; to laikam dara ušflats, ka damas ir buhtes, kam weeta ee- rahdama debesim tuwal. Schis meelasts bija pateesi goda meelasts: sche godu dewa, godu nehma; sche Latveešchi mahzeja sawus darbineeklus un preefchneekus godat, un dabuja no saweem preefchneekem un apgahdneekem lab- wehlibas apleezinajumus. Un pateesi meelasts tas ari bija: sche atspirga firds, atspirga gars.

„Weidamais swinejums bija balte, 11. novembrī. To eewadija dšihwojochās bilde, kam Apafija bija peelikufe dšejistus apzerejumus. Pirmā bilde ierahdija muhsu sentschu dšihwi, otra bilde kristiischānos, treschā dšimubuschānos laikus, zeturtā klausības atzelschānu Tas bija sīhmigs eewadijums. Balte netrūka ne druhsmas, ne omulības.

Uš tahdeem swinejumeem dod teešbu ne 25 gadu pa- stahweščāna, bet 25 gadu darbš. Kaut Deews palihdsetu R. L. Beedribai un žitām muhsu eestahdem, daudš tahdu swehtku ispelnitees!

Italija.

No Dr. K. B.

„Uš Itāliju, uš Itāliju!“ sauza seemeta barbari tautu staigaschānas laikmeidā, kad teem pašchu semē peetruhta ušturas lihdsjeku few un saweem ganameem pulkeem. Uš Itāliju tee steidjās tapehž, ka jau fen bija dširdejuschi stahstus par schās semēs bagatibu un jautu dabu. „Uš Itāliju!“ sauz Itāleechu rokpelniš, strahdneezišch, kad tam sweschumā — Amerikā isdewees fuhri gruhti strah- dajot šapelnit kahdu naudas mašumimu, ar lo tas sawā karsti mihstōid, kohschā tehwiā war kahdus gadus nodših- wot. Katra Itāleescha azs sweschumā par Itāliju runa- jot juhmigi ušleefmo. „Uš Itāliju, uš Itāliju!“ sauz mah- fslas mahzektis — muhsas lolojums, kad tas wifās see- meta musejas isstāigajis, grib tapt pilnigats mahfslā. — Uš Itāliju brauz katru gadu nekaitams daudšums bagatneeku, newis mahfslas darbus apbrihtot, bet is mo- des, kā Itālijas zekojušs palāikam tika turetš par ne- peezeschānu bagatu šaulschu ispreezaschānās weetu, kaut gan muhscham krahschnee mahfslas bryhnami leelu leelai seemel-zetineeku datāi ir tilai atmina gabali Wandateem — pehrles ischetelāheem. Stāisti, ja nesalihdšnamī stāisti ir Itālijas mahfslas darbi. — Kaut gan zilweku mantfahriba ir ispohtijuse leelako datu Itālijas meechu, tad Itālijas daba tomēr wehl ir jautā, bogatas ir Itā- lijās lejas un auglīgi tās lihdsenumi, bet tee, kas tur sehj un strahdā, kas tur sweedōs puhlas, tee nepkauj — nesenem sawu puhtinu avgstus, jo seme naw wīnu. Seme Itālijā gandrihs nekur nepeeder pašchem semēs ruhkeem, kas tur dšihwo un strahdā, bet bagatneekem, muisch- neekem, kuri tos sin weizigi isfpeest un isfuhkt, atfahdam i teem maifēs weetā sehnalas. Nekur wifā Europā naw semu šaulschu šchitras tā apspeestas un nedšihwo til truh- zigi un nabadšigi, kā Itālijā. Sirmajā senatnē Itālijās tautas wehl nepafina mahfslas, nepafina eeraschu smal- kumu, bet toteesu tās bija darbīgas, kreetnas un tikumi- gas un finaja sawu tehwiju aifšargat pret seemeka bar- bareem, jo seme bija wīnu, ta peedereja teem, kas to apstrahdaja; pat waronigais Hannibals ar saweem Pu- neeschu pulkeem, gan wareja šakaut Romeeschus wairak afinainās kaušās, bet few padarit pašlaufigu Itāliju tas nespehja, jo Romas karapulki arweenu atjaunojās. Romas saldati bija bryhwi pilsoni, kureem pa leelakai datāi pa- scheem peedereja semēs ihpāschums, kuri finaja, ka teescham žihnijās par sawu tehwu semi, tehwu kapenem, tehwu deeweem. Maš pamafam Romas pilsoni krita zaur wīnu bagatneeku un patrizeeschu mantas kahrtibu nabadšibā. Patrizeeschī, senatori aif šlawas un mantas kahrtības tos speeda weft pašahwigus karus, kurdōs gan Romas karwiji

ispelnijās šlawu, bet bagatibu, leelo laupijumu patureja gandrihs wenīgi wadoni un optimiti „labafee“ un ee- karotās walfis isfuhža walfisnodofku eenehmeji. Romā gan šaplubda wifās toreiš pafihdās pafaulēs bogatiba, bet Romas karwiji tilam uš kara lauka dšihwojot nepehja dšimtenē sawas ginemes (famillijas) ušturet un apgahdat, tee krita parahdōs un teem bija japahrdod sawa seme bagatneekem, tā ka jau Grachōs (Grachōs) (ap 133. g. preefch Kristus) wareja sajit: „putneem ir ligsdas un sw-chreem olas, bet teem, kas pafaulēs ušwaretaji šauzas, naw kur sawu galwu nolikt, to wadoni wiltigi tos aizina aifstahwet dšimtenēs semi, tehwu kapus, sentschu deewus — kureem tātchu nepeeder ne semēs stuhriščā, ne simlischu šaujinās“. Maš pamafam teno waronigo Itāleeschu teh- wijās aifstahwetaju atleekas no sawas semēs radšiti fa- pluhda pilsehtās, kur tee pawairoja tā jau leelo leekchdu baru. Seme tika apstrahdata no apspeesteem, nizināteem wehrgēem, kurus Romas bagatneeki šapirka no malu malam. Romas bagatneeki kluwa arweenu bogatāki, uš Romu sa- wēda wifu eekaroto semju bogatības, bet ihitu Romeeschu saldatu palika arweenu maifak, tā ka Romai bija drihfi jawed kari ar šadereteem barbaru pulkeem, kuri itā ee- mahžiti Romas kara mahfslā. Seemeka barbari redšedami, ka naw wairš jeno, droščširdigo Romas karwiju, kas spehja aifit wifās seemeta wehtras, dušchīgati mahzās wifā Romeeekem, ušwareja Romas walfi — eekaroja lojcho Itāliju — jo kad reiš Romeeschu stahwofchais kara spehts, kas pa leelai datāi šastahweja is sweschu barbaru pulkeem, bija šakauts, tad Romas walfneeki wairš nekur nemareja nemt jaunus saldatus; — bailigos lauku wehrgus, kas drebeja jau no sawu bahrgo lungu pahtagas un gfeh- wuligos mihstulūs, pilsehtu eedšihwotajus newareja pretim stahdit mīkneem seemetneekem. Ko gan ari wehrgš wareja pašaudet, kad tas weenu bahrgu un nedšehligu lungu pašmainija ar otru? Žitadi tas bija bijis senatnē ar bryhweem semēs ihpāschneekem, kuri aifstahweja dšimteni lihds pehdigai afins lahšie un labaki krita pašchi, nekā padewās is bryhwa prahta barbareem, kā Romeeschī no- šauza sweschtauteeschus. No Romas walfis gahschānas, Itālija alāsch mainijuse sawus lungus, bet pašchem Itā- leeschēem no ta labums neateza, jo weens lungs bija bahrgats par otru. Ari kristīgā tijiba widus laidōs ne- spehja barbarisko seemetneeku, kas Itāleeschus kalpinaja, fewiischki Wahju dabu mihstlinat.

Muhsu laikds preefch pahri dešmit gadeem Itālija kluwufe pilnigi swabada no sweschēem kungeem, par to tai japateiz Franzijai — zilwezes bryhwības schuhpulim jaunajds laikds. Bet trihsdešmit gaddōs bryhwajā Itālija naw swehjuse atweeglinat semo šaulschu šchiru likteni, pazelt zil nezil eewehrojama mehtrā isglitības stahwofli. Itāleeschu konstitujija gan dod katram balš teešbu pee tautas weet- neeku wehleščānam, kas prot rakitit un lafit, bet ne treschā teefa no Itālijas eemihneekem ta neprot un tas bagat- neekem — semēs ihpāschneekem toti pa prahtam, jo ja nahktu semo šaulschu aifstahwi tautas weetneekds, tad tee waretu isdot likumus, kas aprobescho bagatneeku waru. Itālija gon ir beeschī apdšihwota seme, tā ka tās redših- wotajeem beeschī jamellē pelna un uštura ahrsemēs, bet pašchā Itālijā tikmeht gut palkaidā senatnē til auglīgais Romas lihdsenums, par purwoem pahmehrtēs Pontini- jas apgabals, kur senlaidōs atrodās 9 seedofchās pilsehtas — un purwji eeneem wifu Tošlanas, Apulijas, Bafistikas peekrafi, kurā senatnē issteepās weens weenigs dahrs. — Itālijā aug kweeschu forte, kas peeder pee wifu labakām pašaulē, bet Itāleeschu semneeks nespehji kweeschu maifi baudit, ta tam japahrdod, lai buhta lo malfat augsto nomu (renti), bet to teešu tas pirt pelejuschu kufurufu (maifū — Turku kweeschus), no kura palāikam dabū ne- gehligo „pellagras“ slimibu, kas zilweta meesu pamafitim šamaitā un to preefchlaitā guldina kopā. — Itāleeschu bagatneeku — semēs ihpāschneeku dabā ir energijas un produktiwas darbības truhkums; weenigi par sawu semi eedših nomu, to tee prot, bet nošufinat purwojū, tas sneedjās pahri par Itāleeschu bagatneeku redšes aploku, lai gan schee purwji padara semi newefeligu, isplātdami nereti nahwigus drudščus (malariju), nošufināti turpre- itim pee Itālijas augstajām semēs ženām dotu leelu pelnu un ari drudšchi pa leelakai datāi isbeigtos. Bet Itālijas semēs ihpāschneeks sin ari par purwoem isdših augstu nomu, tā ka schee purwji seemā der par ganību ragu lopu bareem, kas wafarā ganas kalnājdōs; tā peem. Romas turumā malfā par weenu puhra weetu purwainu ganību lihds 6 rbl. gadā, bet semēs strahdneeks-algadšis tikmeht pelna no 1/2—1 franku (19—38 kap.) deenā, pee pašcha ušturas un pahrtikas leetas turpreim Itālijā par puš dahrgatas nekā pee mums, gata pat otril dahrga, bet no gafas jau Itāleeschu strahdneeks war tilai šapnot, ja daudš, tad tas seemas swehrkds un leeldeenās war baudit kahdu kumofinu gafas. Ari peenu Itāleeschu strahdneeks toti reti dabū baudit, jo tas toti dahrgs un Itāleeschī ari audš samehrā maf lopu. Itāleeschu strahdneeks gan war nodšerēes malžimu wihna, jo wihns ir lehts, bet barības weelu tajā ne daudš un tās nekahdi newar atwehrt peena baidijumu. (Turpmā weht).

No eefſchjemes.

a) Waldibas leetas.

Par luteranu deewakalpoſchanaſ notureſchjanu klaja lauka. Igaunufemes Gubernas Awiſe ſawā 44. numurā iſſino ſeſoſchu eefſchleetu miniſtra ġirularu weetejam gubernatoram: „Miniſtrijai tiġis ſinams, ka daſchi luterana mahzitaji daſchurais ahrpus deewakalpoſchanaſ nolem-tām weetam — deewanameem ſem klajām debefim peġ luterana tiġibās parauga notura wiſpabrigu deewakalpoſchjanu, eepreeſch neifluhguſchi no peenahġigām ġiwil-eefſtahdem wajadſigās atkaſjas. To eewehrodams, eſ ewang. luteranu general-konſtorijai eſmu pamehlejis, lai ta winas pahrſinā ſtah-woſchjem mahzitajem noſata taħdās ġadijums, kur teem ſchahda waj taħda eemeſta deht iſrahditos nepeeeſchjani wajadſigās deewakalpoſchjanu noturet klaja lauka, jeb ġitā taħdā weeta un newis tur, kur paraſti notura deewakalpoſchjanu, iſluhgt eepreeſch no weetejās polizijas preeſchneeka atkaſju. Liħdſ ar to eſ ari weeſubitju general-konſtorijai iſſklaidroġumu, ka ġaur ſcho manu pamehli liħdſſchinnigā luterana draudſes paſtaħwoſchā deewakalpoſchanaſ kaħrtiba, peġ kuras daſchas ſchahdas deewakalpoſchanaſ obligato-riſti (ſtingri noteikti) janotura ſewiſchdās deewanameem un ġitās war notift luħgſchanaſ namdās — now atġelta.

Wiſchu polizijam ofizielās wehſtules turpmā, ka „Ztg. f. Stadt und Land“ ſino, atkal atkaſt ſuħtit par paſtu par welti.

Ĥelgawas apgabala teefas preeſchneeka beedras Daragans eezelis par Wiſnas teefu palatas loġekli.

Bauſklas paſta telegraſa kantora uſtraugs Johans Detenhofs taħdſ, ka tam biġis ġaeſtaħjas ſawadeeneitā, atkaſtis no liħdſſchinnigā amata.

Atlaisti no amata uſ paſchu luħgumeem: II. apgabala (Widſemē) darbawedejſ: koleġiju aſefors: Miſoſchewſtis un titular padomneeks Nilows, III. apgabala darbawedejſ: miſchneeks Oſtars Ĥarders, I. apgabala uſtrauga weġakee palihġi: titular padomneeks Friedrichs Kochs un V. apgabala galma padomneeks Ernſtis Ĥahns; kontroleeri: II. apgabala weġakais Eduards Heiſters un III. apgabala jaunakais Konrads Deħns; tabakas fabriku jaunakee kontroleeri: I. apgabala Seſogis un IV. apgabala Berne; II. apgabala dſehreenu paħedotawu uſtraugi: Stan-ſemiuſch un Jakobſons.

Ezeġti: par darbawedejsem: II. apgabala: Iſchernigo-was aġiſes pahrwaldeſ weġakais kontroleers kol. ſetr. Regows un Wiſemes gubernas aġiſes waldeſ ġraħmatu-wedeja palihġs, titular padomneeks Sawodiſchikows; III. apgabala: reſerwas armijas atwainatais ſchtaba kapteins von Kuumels; par Wiſ. gub. aġiſes pahrwaldeſ ġraħmatu-wedeja palihġs IV. apgabala jaunakais kontroleers Barbois de Marri; par uſtraugu weġakeem palihġeem: III. apgabala jaunatais — gubernas ſekretars Ĥartene, II. apgabala titular padomneeks Korentiſchewſtis; par V. apgabala uſtrauga jaunako palihġu Keſfones aġiſes pahr-waldeſ biġuſchais uſtraugs koleġiju aſefors Pawlows; par weġakeem kontroleereem: II. apgabala pee degwiħna (brand-wiħna) beſſinatawam, ta paſcha apgabala jaunatais kontroleers Turfows un pee naſias tiħreitawam Andrejews; par jaunakeem kontroleereem pee degwiħna bruħſchjem: I. apgabala: Urbanowiſchſ, III. apgabala: Maſemſtijs un II. apgabala gubernas ſekretars Nedoſchwiſins; par jaunako kontroleeri pee tabakas fabrikam I. apgabala Seleſti.

Riġas-Walmeeras apgabala meerteefneſchu ſapul-ġes priſtawſ Porſirijs Janiſows eezelis Toboſſtas gubernā — par ſemneeku leetu eeredni.

Ĥelabſchates paſta telegraſa kantora uſtraugs eezelis par ſchenbergas paſta telegraſa kantora darbwebeja weetas iſpilditaju.

Ĥomſkalnā (Opelalna draudſe atkaſt promiſoram Bogſijewiſcham atweħrt apteeku.

Paauġſtinati par koleġiju padomneekem ſchahdi Wiſjemes aprinġu preeſchneeki: barons Konrads Vieting-hofs Riġas aprinġi, Maſſims Ĥadejews Walmeeras un barons Ludwigſ Klotſ von Ĥirġensburgſ Wilandes aprinġi; par piſſgalma padomneeku: Johans Ĥāihġens Ĥeħſu aprinġi.

Paħġroſſjumi amatōs: Riġas paſta-telegraſa VI. ſchiras eerednis Miſelis Kalniſch eezelis par Balkas paſta-telegraſa kantora uſtraugu un Riġas telegraſa kantori par VI. ſchiras eeredni atkal peenemts E. Stagaufſ.

b) Baltijas notifikumi.

Wina augſiā eſſelenġe tautas apġaiſmoſcha-nas miniſtrs, graſs Delanows 14. nowembri plſſt. 9 un 55 minutēs preeſchpudben. tautas apġaiſmoſchanaſ departamenta direktora ſlepen-padomneeka Aniſchlowa un mahġito komitejas loġekli iħſtenā walſſspadomneeka Ĥruſch-tiħowa pamaldibā atbrauġa Riġā, kur winu iħ ſalona wagona iħnaħkot apweizinaġa Wiſjemes gubernators, gene-ralleitenants Sinowjews, Riġas mahġibas apgabala kura-tors ſlepen-padomneeks Lawrowſkis un ġiti augſti ġungi-Ĥad wehl tautas apġaiſmoſchanaſ miniſtri graſu Delanowu biġa atnaħtuſchi ſanemnt uſ ſtaġiju Riġas politeknikaſ direkt-

tors, ġimnaſiju un realskolu direktori liħdſ ar daudġ ſto-lotajeem un ſtoleneem. 15. nowembri tautas apġaiſmo-ſchanaſ miniſtrs ar pawadoneem un kuratoru apmeleġa politekniku, kur tas nolſauġiġas wairal profeſoru preeſch-la ſijums. Pawiſam politeknika miniſtra ġs palika 2 1/2 ſtundas. Kā Riſchf. Weſim ſino, tad tautas apġaiſmo-ſchanaſ miniſtra ġs palikſchot Riġas mahġibas apgabala liħdſ 10. bez., pahrraudſidams daſchadas mahġibas eefſtahdes, kā piſſeħtas ſkolas, Kruiſta un Woldeſajas pagaiſta ſkolas, Słotu, 20. nowembri Riġas piſſeħtas realskolu, Lomonos-ſowa ġimnaſiju un wakarā ġuħſkolu, 22. nowembri abas piſſeħtas ſkolas, Nikolaja ġimnaſiju un Petera I. realskolu; 22. nowembri pulſten 8 un 35 min. wakarā miniſtrs aiħbraukſchot uſ Ĥelgawu, kur palikſchot no 23. liħdſ 24. now.; 25—26. now. miniſtrs buħſchot Ĥeepajā, 27. nowembri Ĥeħiſ, no 28. now. liħdſ 4. deġembriim Ĥurjewā un no 5.—10. deġembriim Rewelē.

Muħſu teatra tehwa Adolfa Allunana ġga 25 ġadu teatra darbibas jubileja. Adolfa Allunana ġgm, kā neweens beſpartejiſkſ ġilwekſ neleegſ, daudſ wairal napelnu Latweeſchu teatra leetā, kā jeb kuram ġitam. Peeteel ġau, kad tilai aiħrahda, ka winſch nodibi-naja Latweeſchu teatri un it tamdeħl muħſu teatra tehwa. Kaſ to noleedſ waj negrib atſiħt, taſ ġraħġi ta ſakot pa-teeħdai taiſni aġis, taſ it attentats uſ pateeħdib. A. Allunons lauſa piſmos ġelmus Latweeſchu teatra laukā, taſ it miħſiġs darbs tautas atihſtiħbas weizinaſchanaſ ſinā, par to Latwju taura tam leelu pateizibu paradā un tapeħġ Allunana 25 ġadu teatra darbibas jubileja, kuru taſ ſwinēs uſ ſeemas ſweħiteem Riġā, uſſkatama daſchā ſinā leelakā waj maſakā meħrā par tautas ſweħiteem, tā ka Allunana ġga teatra darbiba it arween biġuſe ġeefchi ſaiſtiita ar Latwju tautas atihſtiħbas wirſeenu. Eewehro-ġot Adolfa Allunana ġga nenogurſioſcho darbibu un ſe-mes Latwju teatra nodibinaſchanaſ un weizinaſchanaſ labā, meħſ ſche iſſalam weħleġumos un ġeribu, zeen. Adolfa Allunana ġgu ta ġoda deend redſet darboġamees uſ Ri-ġas Latweeſchu beedribas teatra ſtatuwes. Waj ta ne-buħtu breefnigā liħtena ironija par Latwju tautas potei-ġibas un aſſinibas ġeħdſeeneem, ja muħſu teatra tehwaſ wajadſetu ſawai ġawitu deenai telpu wekſet pee ġittautee-ſchjem? Ĥreeki ſenatē Olimpa ſweħtiħdſ weens otram, tilkaſ draugi kā eenaideeki ſneedſa drauſigi rokaſ un aiſ-miſa wiſu eenaidu. Waj mums teefcham ari taſ ne-buħtu eeprehjams? Ĥereſim, kā tā buħſ, Ĥereſim, kā Adolfa Allunana ġawilu ſweħtiħdſ Latweeſchi peerahdiſ, ka tee prot ġeenit toſ, taſ to pelna. Darbs ġet wiħru — un Allunans it ſrahdajis!

— Kā no droſchas puſes eġam dſirdeġuſchi, tad Ad. Allunana ġgs nodomajis tuħtot Ĥermana Sudermana eewehroġamo lugu „Heimath“ (Dſimtene) un to peħġ eepreh-ġas driħſumā uſweſt uſ Latweeſchu ſtatuwes. Toſ it atkal darbs, kaſ pelna aſſinibu. Paldeems it par to!

No Ĥeħſim. Ĥeħſis dabas ġautumu un ſtatuma ſinā ġan eewehroġami pahrpeħġ abas laiminu piſſeħtinās Walku un Walmeeru. It iħpaſchi intereſanti it Ĥeħſu weġās piſs atleelas — piſs parĿs un ſalnainā aplaħrtine ar ġintainajeem Ĥaujas kraſteem.

Sameſiġā dſiħwe, kura ġau tā Ĥeħſis negribeġa laħġā uſ-plaukt, tagad ġandriħi pilnigi pahrtraukta. Ĥan teel iſriħkoti daſchi uſwedunt no ſchejeenes eħġetu kora, ſem 2. ġunga n adibas, bet tee ġau ari loti reki. No Amatneeku Palih-dibibas beedribas, kur ari truħſti wajadſiġo iħeħtu, ilġatu laitu nelas naw tiġis iſriħkots. Kā ſchejeeneſchi uſ ġaunās paaudſes iħliħtoſcham leel leelu ſwaru — peerahda deef-ġan praħwais ſkolu ſtaits, kuras wiſas peeteefoſchi ap-melleetas.

No Obſeenas. Ĥit weikli un iħmanigi meſcha deħli, Iſchigani, prot weenteefiġo ſemes deħlu, arajinu, apſtraħ-dat, to peerahda ſeloġoſchais ġadijums. 1. nowembri biġa Obſeena ġada tirkuſ, kura ġau kotru ġadu eerodas pa ka-rawanai Iſchigani, lai noſleħgtu waj kā ġitadi iħbaritu taħbu iħdewigu weikalu ſirgu meetiħdās. Tā ari ſch. ġ. ſchimi tirkū mudſcheja un iħchumeġa ween til Latweeſchi, ſchihdi, Iſchi-gani un Ĥreħu Wahġu koloniſti. Kaħdſ Iſchigans ſaħt ar ſaimneeku, kuruam labſ kumeſch, runat par meetoſchjanu. Iſchigana klibais kraħġitis wareġa buħt tilai laħdus ru-lus weħrtibā. Iſchigans iħweizigſ wahrdſ buħdams, ſemneeku beigās uſġautrina uſ labu meetoſchjanu, bet piſms wehl ġaligi nolihġgt, Iſchigans eedeb ſawa „ahdeneeka“ pawadu ſemneeka roka un iſluħdſas druſtu pameħġinat ſem-neeka weiklo taħġainiti, un tad ar wiſu paſuħd uſ laitu laiteem. — 13. now. te ploſġiġas weħtra ar ſnereġa puteni. Wezi taudis ſihle, ka naħtoſchu pawararu buħſchot kupa-ġrinā ſehja. — Linu ġenas ġroſas no 40—50 rubleem birtawā. Seena ſola 3 rubli birtawā, bet truħſti pahr-deweġu. Stiħla fabrikas darbi pee ſtuħmanu dſelſſġela ſtaġijas, Ptawinām, eet naigi uſ preeſchu, tā tad driħſā laikā darbiba warēs eefahlees.

Ĥurjewā, 13. nowembri nomiris weetejās ġimnaſijas direktors, iħſtenais walſſspadomneeks Teodors Ĥoōks.

ſchauldſ, kā „Lib. Ztg.“ ſino, 5. nowembri atweħrta tehniġa, kuru uſġiħtiġi pabalſtot daħmas. Pee tehniġas atkaħſchanaſ peedalijuschees wiſi augſtatee piſſeħtas eeredni.

No Blidhenes. Blidheni ġau no ſeneem laiteem peemin, ka par to walduſuſchi ġungi, kure ġaur ſawu ġilwe-ġigu labpraħtibu un labdaribu, loti plaſchā noſiħmē, ee-ġuwuſchi leelu ſlawu un miħtu atminu. No nelaiku ġun-geem pee ſchejeeneſchjem jo dſiħwā atminā it graſs Peterſ Medems — ſchejeeneſchi to ſaukuſchi par „Peteriti“ — un kuaſs Andrejs Ottons Liewens. Peħdeġais walduġa par Blidheni ap 1850. ġadu un biġa kreenu apġaiſmo-ſchanaſ miniſtra Kaħria Liewena deħls, peħġ iħchinas generalmajors un bruneneeks. Sawā walduſchanaſ taſ biġis ar loti taiſnu un ſingru rakſuru — un tapeħġ pagaiſta laudis naw zeetſchi ne no taħdas puſes pahrſeħtibas. Pagaiſta laudis weſt pee praħta ġaiſmas taſ ſtipri ruħpejees. Tā winſch liġis taiſit no keeġeteem plaſchu un eħrtu ſkolasnamu, kureħġ taġā laikā biġis — un wehl tagad it — weens no ſtaltataġeem ſkolasnameem kurſemē. Skolasnams paſtaħw pilnigi nepaħġroſiħs, ar wiſu eefſcheġo eetaiſi, taħdā pat kaħrtibā kā uſġelis, wehl tagad. Ar taħdu ruħpibu kuaſs taġā laikā intereſeġes preeſch ſkolasnama buħwes, eewehroġams taſ apſtaħlis, ka ſkolasnams plaſchuma, kā ari praħtiſtuma ſinā, peeteefoſchā meħrā wehl iħpilda tagadeġo laitu praſijunus. Ari taſ eewehroġams, ka toſ laikdſ, kur Latweeſchu walodai tapa nowiħktas ſtingras robeſchās, ſkolasnamam turpretim uſliħta iħlahrime pilnigi ſkaidrā Latweeſchu walodā — „Blidhenes draudſes ſkola“. — Wehl ġaiſchati rakſuru nelaika kuaſa ſcheħliħrdibu taſ ſakts, ka winſch no Blidhenes pagaiſta iħ-pirġis taħdus rekrutus, kure biġuſchi preġeġuschees, ġadiams, ka winam ſcheħl it rekrutu ġauno ſeewimu, kuras paleekt mahġā raudadamas. No nel. kuaſa wehl meħrā leelams taſ, ka winſch Blidhenes pagaiſta liġis iħniħġinat wiſus krogus un degwiħna beſſinatawu. Tagad Blidhenē naw wairſ neweena krogā; aġrafi tee ſtaħweġuſchi pilndſ ſeeddſ kaħdi ſeptini. Tā it biġuſe ſawada laita ſiħme, kura wehl ſcho balu deenu daudſeem neiſprotama. Peħġ wina nahwes — winſch mira ar nerwu drudi 1856. ġ. — palika par miſchſas iħpaſchneġi nel. atraitme Charlotte Liewen, kura ſchoruden ſwinigi noħweħtija 50. ġ. jubileju, par peeminu, ka 50 ġadi pagahġuſchi, kameħt wina it Blidhenē. Nelaika atraitme taħdā pat meħrā, kā winas preeſchġahġeġs, raħdiġa labdaribu wiſur, kur ween ware-dama. Tai tilai ſche peeminu Blidhenē no winas dibinato un wadito „nabaġu apġahdaſchanaſ beedribu“, kura pa-ſtaħw ġaw 24 ġadus un par kuras preeſchneeġi kuaſcene wehl tagad it. Ĥaur ſchahdu beedribu ſchejeenes nabagi it tā apġahdai, ka teem nepatiħkamais wahrdſ „nabadſiba“ nekahdi nebuħſ ſajuħtams. Par minetās beedribas riħġibu ġeru turpmā „Maġjas Weeſi“ plaſchaki rakſiit. Ĥaut wiſur muħſu daħġā dſimtenē buħtu taħdi ġungi!

c) No ġitam kreenijas puſem.

No Peterburgas mums rakſta: 8. nowembri Pe-terburgas ġeografikaſ beedribas Leiſchu nodata notureġa ſawu otro ſehdi, kura doġentſ E. Woltera ġungs nolaiħġa ġawaku biograſiju par Leiſchu eewehroġamo rakſneeku Dow-kontu (ſcha ġadu ſimtena piſmajā puſe). Peħġ tam iħ-ſumā pahrrunaja daſchas Leiſchu eeraſchā un tradizijaſ. — Pee ſapulġes nehma dalibu ari ġaunais ſonu wa-lodas peħtiitajs Dr. J. Miħkōla, kureħġ nodomajis ari ar Leiſchu un Latweeſchu walodam tuwaki eepaſiħtees.

P. S.

Walſſspadomē eefneegis preeſchliħumſ par kreenu arkeologiſka inſtiitua eeriħtoſchjanu Konſtantinopolē.

Semkopibas miniſtrija. Semkopibas un domenu miniſtrija peħġ Baſar-Europas walſtju preeſchliħmes teel eeriħlota ſemkopibas dome, kuras noluhkſ wairal tuwinat ſemkopibas adminiſtraziġu praħtiſtam ſaimneeġi-bam un iħklaidrot ſemkopibas wajadſibas. Dome ſtaħw ſem ſemkopibas-domenu miniſtra wadibas un paſtaħw iħ mi-niſtra beedra, ſemkopibas un meſchu departamentu direktoreem, ſemkopibas ſaimneezibas un ſemkopibas ſtatifiſas pahrwaldneekeem, mahġito komitejas preeſchneeka, diweem no miniſtra eezelteem miniſtrijas loġekteem, eefſchleetu, ſinanitſchu un ġelunimiſtriju weeteemeem un apanaſchu wirswaldeſ, kā ari ſemkopibas amatneezibas weeteemeem. ſchee peħdeġee teel ilġadus peeġpadſmit perſonas iħweħ-leti, kure paſiħtami ġaur winu ſinibam un peeħſiħwoġu-meem ſemkopibas ġautajeendſ, peħġ eeprehjās iħ daſcha-deem ſemto pibas apgabaleem. Domeſ ġalwenakais uſde-wumſ paſtaħwēs aiħrahdiġumā uſ ſemkopibas ſinamām wajadſibam un winu apmeerinaſchanaſ ġaur ſchahdeem waj taħdeem liħdſekteem. Dibinajotees uſ domeſ noleħnu-meem, teel proġekleta liħumu ſaſtaħdiġumu iħſtraħdaſchana-Dome ſa pulġeġees, kā nodomais, ſem normaleem noteikl-meem i ġadus uſ ſeħġu ne ilġaki, kā uſ ſeħġi nedekam. Semkopibas amatneezibas weeteemeem teel maſſataſ brau-ġamas un uſtiras naudas par ſeħġas paſtaħweſchanaſ laitu. Uſ miniſtra weħleġumos war notift ari domeſ aħrlaħrtigas ſapulġes.

(Now. Brom.)

Deenwidus: Nectruma dſelſſġela wirswalde iħklaiduſe noġajjumu, ka pee winas pahrwaldibā atrodo-ſchjem dſelſſġeteem no 1894. ġada naw briħw par eered-neem peenemt ſeeweeſchu kaħrtas perſonas.

(Riġ. Tagebl.)

Peterburga. „Wald. Wehstn.“ iſſludina krebti kanz-
lejas zirklaru, peh; kura banu pahwaldes un padomes
lozleem aistleegts eenemt zitas tamlihdſigas weetas.

No Witebſkas. Witebſkas pilſehta pehdeja laita
ſipri ween peenemas kraſhnumā. Wezu ſoku buhdiu
weeta pozelas ſtaltas wairakſhawu mahjas, tā la taſ,
laſ preeſch gadu deſmit Witebſtu redſejs, tagad no tāſ
dabutu pawifam zitu eeſpaidu. Schogad eerihkoja ori wiſ-
pahreju topu kauturi ar twaika ſpehtu, kura tagad wiſeem
taujamee lopi jawed un teel jo ſtingri luhtois, ka buhtu
weſeliga un laba gata. Par to teeſham no wiſas firde
japreezojas, ſewiſchki kad eedomajas, ka lihdſ ſchim wiſ
newareja buht droſch, waj gata laitreiſ weſeliga, jo wiſa
gataſ tirdſneeziſa wiſwairat Schihdu rotās.

Bet la wiſu galwenako leetu waretu peeminet, ka teel
eerihkoti uhdens wadi. Tā tagad Witebſtas eeſſihmotaji
atkal war preezatees, ka dabuſ ſwaigu, tiſtru uhdens.
Lihdſ ſchim to wada ar muzam no Daugawas un pawa-
ſards taſ bija tahds, ka reebās tiſtri uſſlatit, kur nu wehl
tahdu dſert.

Uhdens deſtilazijas eetaiſe ir jaunlās ſiſtemas. Pum-
pis eerihkots uſ Daugawas kraſta, tā ſaultās Maſurinas,
kur eſot daudſ awotu. Uhdens tornis uſaiſiſ paſchā aug-
ſtalā weeta, uſ Mogitewas tirgus laukuma un eſot 8 1/2
faſchena aughts un uſ ta wehl atrodotees dſelſs baſeins,
kura ſaejot wairak tuhtſtoſchu ſpaimu. Teel ari eetaiſtas
uhdens ſmelamās buhdas.

Darbus wada inſcheneers Bechanowſkiſ. Tā tad ari
Witebſtai ir iſdewees peehſihmot, peh; ka ta jau ſen
lahroja.

Neſen tiſa no eeſchleetu miniſtra apſtiprinati Witebſtas
Latweeſchu beedriſas ſtatuti. Nowehlam tai labatās ſel-
mes un wehamees, lai ta ſtingri, paſchapiſnigi un ar ener-
giju keraſ pee darba un nenogurtoſchi ſtrahdā ſawas
tautas un zilwezes labā. Darbs zel wiſtru, darbs ari zel
beedriſu!
L. E. Witebſkeets.

No Rigas.

Rigas Latweeſchu teatri iſgabjuſchu ſwehtdeen
iſrahdiſa 25. reiſ lugu „Dſihwibu preeſch Zara“. Schi
luga pee Latweeſcheem palitufe populara un atrod pee-
triſchamū tā reti lahda zita. To peerahdiſa ari gandriſh
iſpahrdotās teatra telpas 25. iſrahde. Schi leela peetri-
ſchana iſſklaidrojas weentahriſchi zaur to, ka tauta miſh
ſewiſchki dſeedaſchanaſ lugaſ, kuru ſaturam pee tam jabuht
weegli ſaprotamam un ſaiſtoſcham. Wiſas ſchis ihpaſchibaſ
mineiā luga ſaweeno leelā mehra. Patihlamā un weegli
ſaprotamā muſika zildina un pabaſta lugaſ ſatura aiſ-
grahhjoſcho eeſpaidu. Schini ſaturā parahdas zilweka ele-
mentaraktās juhtas, wezaku un behrnu miſheſtiba, tā ari
iſhta tehniſas miſheſtiba un uſupurejoſchās waroniba.
Schini luga ir wairak juhtu tā ideju, tadeht ta ari tiſ
labi noder par preeſchmetu operai. Gintka ſawā muſikā
ir eelzigs plaſchās ſkreemijas firde; tur mehſ redſam tā
ſkreem juht, zeeſch un miſho un wiſu to mehſ paſchi
juhtam lihdſ. — Cepreeſch iſrahdes Wahrnas-Skaidrites
fundje nolaiſija Aſpaſijas ſajeretu prologu. Schini prologā
dſejneeze dedſigds wahrdōs iſteſho wiſus toſ labumūs, par
kureem Latweeſchu tautai japateiſas tai waldneeku ziltei,
preeſch kuras nodibinataja lugaſ waronis ſeedo ſawu
dſihwibu. Peh; tam tā Semesmahtes dſimuma deenā wiſſ
teatra perjonals nodſeetaja walſis hinnu.

Wahju teatriſ. Latweeſchu attihſtibaſ gabjeens
weenumehr ir biſiſ attarigſ no zitu tautu kulturaw wiſjee-
neem. Ari tagad mums, ja gribam gara attihſtibā uſ
preeſchu eet, ir janem par paraugu leelās kulturaw tautas,
netihween ſinibās un tehnikā, bet ari mahſlā, dſeja un
muſikā. Mums Latweeſcheem wehl naw teatra, laſ uſweſtu
jaunlās ſwehttantu raſchojumus dramatiſas un muſikas
laukā; tadeht ja gribam ſekot laita garam, tā taſ pa-
rahdas uſ ſkatuweſ, tad mums greibot negribot ir jaeewehro
ari zitu tautu teatri. Schahda ſtatuwe, laſ ſawā reper-
toarā uſnem eeewehrojamatōs jaunlaidu raſchojumus ari
iſ zitu tautu literaturaw un muſikas, ir Rigas Wahju
teatriſ. Tadeht ari turpmal laitu no laita paſneegſim
iſhuſ pahſkatus par ſchini teatri iſrahditām jaunām lugam
un operam. — No beidſamā laitā uſweſteem dramatiſkeem
raſchojumeem ſewiſchki jamū diwas lugaſ: W. Meyera
„Kriemhilde“ un E. v. Wolzogenā „Das Lumpen-
geſindel“. Wām weela ſmelta iſ tagatnes, abas teſho
ſchilaita ſadſihwi, pa leelakai datai ſchis ſadſihwes launās
puſes, tāſ neweenadibaſ un netaiſnibaſ. Lai gan dſejneeki
ſcho dſihwi teſho tā, tā ta attihſtijufes winu tautā, tomehr
domas un idejas, kuras tee iſteiz, ir ſaprotamas katram,
lai taſ peeder waj pee lahdas tautibaſ. Pirmā luga
dſejneekſ rahda, zil leela wara naudai un mantai ari wehl
muſhu laikōs, kuras tal behwejam par triſtigitēem un hu-
maneem. Schini neſchehſigajā un neſſaitamūs upurus
aprijoſchā zihniā peh; bogatibaſ un weeglaſ, preeku un
baudijumu pilnas dſihwes zilwekſ beehſchi ſaudē wiſu ſawu
zilweziſto dabu, palidams par plehſigu ſwehru. Lai pee-
ſawinatos ſweſchu mantu, muſhu laitu zilwekſ wairē ne-
eedur ſawam tuwatam naſi truhſis, taſ to leel padarit

winam paſcham. Tiktahſ ſebi wiſchanaſ, ſpekulazijas un
iſſuhſchanaſ metode attihſtijufes un iſplatiſufes, ka, tā
dſejneekſ ſawā luga rahda, daubſi to tur par gluſchi
dabigu un nenoweſchſchamu. Diwas firmas zihnas weena
ar otru, lihdſ weena no tam kriht. Abu firmu wadoni
ſaiſiiti tuwām radneezibaſ ſaitem. Uſwaretaja mahſa ir
uſwaretā ſewa. Mahſa lihdſ ar ſawu wiſtru meſle pee
brahleem palihdſibu; zelōs nometufes ta toſ luhdſ ſaudſet
wiſmaf winas wiſtra godu un atſiaht tam jel tiſdaudſ, ka
waretu apmeerinat neſſaitamos maſos paradneekus, kureem
zitadi draud taſ pats liktenſ. Bet brahſti daſchadi iſwairi-
damees to atraida. Melaimigais wiſtr, redſedams ka wiſſ
paſudis, ſtreipulodams iſeet no iſtabas. Peh; maſ azu
mirkteem aiſtan ſchahweens. Tagad wiſi nojehdi laſ no-
tizis, bet nelaimigā ſeema leeliſkā iſſamihſchanā pee wiſtra
lihta ſwehr muſchſigu atreebſchanoſ brahleem. Ta ſawu
noluhtu ari ſaſneedi ar lahda bogatneela palihdſibu, kureſch
to miſhe. Wina apſolas palit par wina ſewu tiſ tad,
kad taſ apnemas padarit winas brahſus par nabageem.
Tā ari noteel. Dſejneekſ ſawas lugaſ ideju — mahſas
atreebſchanoſ pee brahleem — ſmehlis iſ Wahju tautas
epoſa „Nibelungen“. Bet taſ ſchaj idejai upurejis daudſ
no iſhtās dſihwes un raſſuru pateſibaſ, tā la daſchās
weetas iſleekas nemotiwetas (nedibinataſ) un daſchi raſſuri
nedabiſki. Tomehr ſchini luga parahdas ſpehzigſ dſejneeka
gare un ta bogata dſiti dramatiſkam weetam. — Wol-
zogenſ ſawā luga „Das Lumpengeſindel“ teſho Berlines
weidjās ſchiras raſſineeku un dſejneeku raibo dſihwi. Ari
ſchaj dſihwei ir ſawas dſiti nopeetmās un jautrās puſes,
ir ſawi dabige zehloni, laſ meklejami laita apſiaktōs un
zenteendōs. Ari ſchee iſſalufſchee, nabadiſibā un truhlumā
uſauguſchee „literati“, kuras dſejneekſ ruhtā ironijā noſauz
par „Lumpengeſindel“, ſagrahſti no „jaunajām idejam“,
ſmehluſchi ſawu gudribu iſ „jaunajām grahmatam“. Naba-
diſiba, neewahſchana, grehſas lahrbinahſchanaſ, bet pee
tam peetizigſ, jautris un zeribas pilns gare, taſ ir ſchis
dſihwes wiſpahrigais raſſurſ. Schini luga, kura ſlaitama
pee autora labakām, taſ iſrahdas par kreetnu raſſuru
tehlotaht un humoristu. Idejas ſinā tam daſchſ labſ
warbuht nepeekritis, bet tā leelas, tad raſſineekſ dſihwi
grib tehlot tā, tā ta ir un newis tā, tā tai wajadſetu
buht. Ka taſ ſcho dſihwi pamatigi paſiſht un ir ſtudejis,
par to naw ko ſchaubitees. — Par jaunrahditām operam
tuwaku pahſklatu doſim turpmal, nahloſchā numurā.

P. M.

Rigas politeknikaſ direktors Grönberga Ege
uſ kuratora Kapuſtina 1888. gada 4. junijā apſtiprinato
normal ſtatutu pamata apſtiprinajis dabos ſinatniſtu ſtu-
dentu ſabeedribu ſem noſautuma „Selonija“. Eeſtahtees
tā ſ warot tilai Rigas politeknikaſ ſtudenti, weenalga pee
lahdas iſizibaſ un tautibaſ tee ari nepeederetu.

Bijufchais Ahdaſchu draudſes mahjitas un
Rigas aprinka prahweſtſ Schillingſ nakti no
11. uſ 12. novembri ſawā 78. dſihwes gadā Rigā no-
miris. Melaiſis dſinis 1816. gadā Weſ-Peebolgas mah-
jitate muſiſchā, ſtudeja no 1835.—1839. g. Zurjewā teo-
logiju, bija wehlal par mahjitate Ahdaſchōs un Zarni-
kawā, no kura amata taſ aſſozijās 1880. g. un pah-
gabja dſihwot uſ Rigu. 1865. gadā nelaiſki eezehta par
prahweſtu.

Koleras ſehrga Rigā, tā „Wald. Wehstn.“ ſino, no
11. novembra beigufes.

Peepescha nahwe. 15. novembri tiſa uſ eelas
lahds nepaſiſtamſ, ap 60 gabus wez zilwekſ, tā rahdi-
jās ubags, pilnigi peedſehriſchā prahtā paſelē un no-
weſtſ uſ 4. Maſtomas pilſehtas dataſ polizijas eeziſkni.
Peh; pirmās ahriſta palihdſibaſ ſneegſchanaſ to eeweretoja.
Lai iſguletu dſehruanu, areſta namā, kur taſ pulſt. 8
makarā peepeschi nomira. Lai iſſinatu wina perſonu, ir
ſperti wajadſigee ſoli un uſſahſta iſmeleſchana.

Sahdſibaſ. Nakti uſ 15. novembri iſbarita Abra-
hama Koilju tabakas magafinā, Kalku eelā Nr. 6 pah-
droſcha un raugotees uſ tāſ ſagatamoſchamū, kompiſzeta
ſahdſiba. Peh; tam, kad ſaudari ar palakſiſtu at-
ſehrgu bija atwehriſchi pagraba durmis un iſſahgejuſchi
zaurumu pagraba greſtōs, wini zaur to eelaſjās maga-
finā, iſ kuras tee iſſaga 316 rbl. ſkaidrā nandā, ſtarp
teem 103 rbl. ſudraba pezi kapeiku gabalu, 48 ſudraba
rublūs, 45 rbl. daſchadas ſudrabas naudas, 60 rbl. wara
naudas un 60 rbl. kredibiteſis, tā ari daſchadas prezes,
peemehram zigaru etwijas, naudas matuſ un t. t., kopā
par 702 rbl., eerehſinot ſkaidrā nandā.

— Otrā pahdroſcha ſahdſiba iſdarita 15. novembri
pulkſt. 6 makarā Kungu eelā Nr. 5, kur triſ nepaſiſ-
tami zilweki eeſita ſelkaleja Chaima Weisagera magafi-
nas logu un nolauſija lahdu logā iſſahditu laſtiti ar 36
ſelta greſeneem, ſelta rotas ſprahdi un ſudraba pulkſteni,
232 rbl. kopwehrtibā. Peh; ſahdſibaſ iſdarichanaſ ſag-
keem iſdewās, neraugotees uſ magafinā eſoſcho perſonu
patakſiſchanoſ, aiſdehgt. (R. P. P. A.)

Grahmatu galds.

Nedakſijai peehſtitās ſchahdas jaunās grahmatas:
Aldiſa Allunona Sobgala Kalendars 1894.
gadam. Zalgawā L. Reimana apgahdeenā.
Wahrpu wainags Rigas Latweeſchu Beedribai uſ
25 gadu paſlahweſchanaſ ſwehtteem 10. novembri 1893. g.

Teodora pihts. Rigā, 1893. drukats B. Dikriſa un
beedru grahmatu drukatawā, Rigā.

Sarunas par dabu. Sundu Petera tulkotas. Otrā
dafa Rigā, 1893. (Apgahdataſ no R. L. B. S. R.
Derigu grahmatu app. Nodatas.)

Daba ir weens no wiſſwarigakajeem preeſchmeteem,
par ko war ſarunatees. War pat teiſt, ka wiſſ, par ko
zilwekſ war domat un runat, ſawōs pamatōs pabaſſtas
uſ dabu. Daba muſ apnem wiſaplahrt; waj mehſ gu-
lam, eſdam, luſtamees, eſpojām, wiſſ noteel peh; dabas
likumeem; mehſ paſchi eſam dabas preeſchmeti, dabas
wiſleelakaiſ brihnumſ; dſihwojot no mums daba neſchſi-
rama, un ja mehſ nomirſtam, tad nogutamees dabas
klehpi un ap mums un pah mums darbojas tuhtſtoſch
ſpehli, daſchu ſeedoſchu dſihwibu pee mums kapā norau-
dami un no piſchſteem un pelneem jaunu dſihwibu iſra-
didami. Kad tā nu eſam eeſchā dabas tehdōs un ſpeh-
kōs, tad prahta radijumeem tiſtri waj grehſs un launſ,
aiſſeetām azim wineem garam eet; ne uſ lahdam ſarunam
tā iſ ſoka netopam ſtubinati, tā uſ ſarunam par dabu.
Waj ir ſeema, waj wajara, waj deena, waj nakſ, waj
eſam meſchā, ptawās waj laukōs, waj uſſahpjam kalnu
galōs, waj nolaiſchamees ſemes dſitumōs, waj ſchuhpoja-
mees pa tumſcheem juhwas wiſneem, — arweenu un wiſur
numſ ſtahjas tuhtſtoſch leetu un gadijumu azu preeſchā,
laſ muſ ſtubina domat, tanjat, pehſit. Un Latweeſchi uſ
to naw tuhtri. To redſ no tam, zil miſhta wineem wezā
Stendera Gudribas grahmatas. Ne maſat miſheſtibaſ iſ-
pelnas Derigu grahmatu apgahdaſchanaſ Nodatas iſdotās
„Sarunas par dabu“, ko kurām otra dafa nupat iſnah-
luſe. Un naw ko ſchaubitees, ka teem, kam iſdoſees ar
ſchim ſarunam eeſaſiſtees, firde neſſeſes tāſ tomehr
laſit, kamehr pehdejs ſelta grauds no tam iſlaſiſ. Ir
pateſi ſelta graudu kraſjumſ! Wiſpirms ſche (otrā dafa)
eeſaſiſtina ar trijām dabas walſim, ar winu iſſchiribu
un tomehr winu zeeſcho ſakaru. Weenā paſchā uhdens
pileenā mums atſlahj weſelu, brihnumu pilnu paſauli.
Tad mums parahda, ka dſihwiba ſemes wiſſkahrā un
wiſſ ſemes ſawu weidu daſchadi maina, ka no ruſſas,
pelneem, atmenu drupam jauna dſihwiba moſt. Un tad
pee daſcheem mums paſiſhtameem ſtahdeem (leepas, ahbeles,
behrſa, oſola) aprahdiſjumi, lahdu brihniſchku dſihwi ſokſ
no ſaknem lihdſ ſawu galeem dſihwo! Schee nekuſtoſchees
preeſchmeti mums top par pilneem dſihwibaſ traukeem,
pee ka muſhu gare ne-iſſalami atſpirgiſt. Un tahtal wehri-
gam azim apluhjojam paſchi ſewi, aptanſtam iſ katru
laulinu, ſelojam ſawu aſnu zeleem, apklaufamees ſawu firde
pulkſejumu, wehriſi pahrmeklejam ſawus gara un dweh-
jeles rihtuſ. Beidſot aiſlaiſcham raibu rindu daſchadu
kuſtonu gar ſawām azim un eeſkatamees winu ſawadā
dſihwe. Un wiſa ſchini dabas dſitumā un plaſchumā muſ
eewed lahpſli pa lahpſli no ta ſtahwoſka, kura mehſ eſam,
no muſhu itdeenſchkeem nowehrojumeem un peedſihwoju-
meem. Mums naw japeeſpeeſchāſ iſpraſt attahſas domas,
bet mehſ paſchi, kaitlo itdeenſchku uſluhtdami, ſahlam
domat un teekam pee iſnahkumeem, laſ mehſ pahſteidſ.
Un eeſpeeſta bilde ir klahſ, pee ka peeturtees. Remat un
laſat, tad jumſ laukſ un meſchſ, wiſa apſahrne lihdſ ar
jumſ paſcheem ſahſs atwehrtēes par grahmatu, kur ne-iſ-
ſmelamas mahjibaſ!
Teodors.

Teeku leetu nodala.

Jaut.: „Kas darams, kad laudis lahdu newainigu
perſonu aprunā, tai ſkaidibaſ dehl ſiltu ſlawu zet?“

Atb.: Newainigi aprunatam ir teeſiba, greetees ſawa
goda aiſſtahweſchanaſ dehl pee teeſas. Ja ſuhdſetajſ jeb
apſuhdſetajſ nepeeder pee ſemneekeem, tad ſuhdſiba
ja-eeſneedi uſ Meerteefneſchu Sodu likumu 136. panta pa-
mata tam meerteefneſim, kura eeziſkni aprunaſchana no-
tituſe. Ja abi prahweeki ir ſemneeki un aprunaſchana
notiſuſe uſ ſemem, tad ſuhdſiba ja-eeſneedi tai pagafia
teeſai, kuras eeziſkni aprunaſchana iſdarita (iſnemot tilai
to gadijeenu, ja Meerteefneſchu Sapulze Wiſdſ. Sem.
lit. 1095. panta neſklaidriſas deht buhtu iſſklaidrojuſe, ka
ſchahdas ſuhdſibaſ winas eeziſkni ja-eeſneedi pee meerteef-
neſas). Ja aprunaſchana notiſuſe pilſehta, tad ja-
eeſneedi pee ta meerteefneſcha, kura eeziſkni aprunaſchana
iſdarita, neſkatotees uſ prahweeku lahrtu. Bet katru
reiſi ihpaſchi jaleel wehriſa uſ tam, ka top uſdoti pee
paſchās eeſuhdſibaſ leezineeki un ari ziti peerahdi-
jumi, ja tahdi ir. Ja leezibaſ truhſi, tad newajaga
ſuhdſet.

Jaut.: „Weenā pagafia teeſas eeziſkni eewehleti 4 teeſ-
neefchi, kureem iſ ſawa widus jaiſwehl preeſchſehdetajſ.“
Ja nu pee wehſchanaſ teeſneſchi dod weens otram bal-
ſis, tā la katram ir weena balſis, kureſch no wineem lai
paleel par preeſchſehdetaju?“

Atb.: Schahds gadijeens ſitumā naw mineis. Ja puſe
no eeziſkna apdſihwotajeem ir pareiſtizigi un lahds no
ſchahdeem teeſneſcheem pareiſtizigſ, tad tam jabuht par
preeſchſehdetaju. Bet ja pareiſtizibaſ ſwars ſchini janta-
jeenā atkrit, tad teeſneſcheem buhtu javeenojas peh; kaut
lahda zitada pamata, tā par peem. Ja weens no teeſne-

scheem wehlas buht par preefšehdetaju un ziti ne, tad jau wif war weenotees, ka pirmam jabūt par preefšehdetaju. Zeb ja teefneschi ufkata preefšehdetaja amatu tā goda stahwofli, tad wjadsetu atkaut wezakam no wineem buht par preefšehdetaju. Ja teefneschi newar weenotees nelahdā wifse, tad lai tee stahda scho leetu preefšehdetaja Meer-teefneschu Sapulzei deht tahtalas nolemšanas. S.

3f muhsu weefigās fadšihwes.

Peterburgas Ahriegas Dseid. Swehteen, 21. novembrī 1893. g., Strehlnieku dārļa sablī (Schulgarten): Konzerts ar fetojochu deju.

Riģas Latw. beedr. Sestdeen, 4. dežembri 1893. g.: Wastu balle. **Dseid. beedr. Jwanta.** Sestdeen 20. novembrī š. g., mineral-uhdens-estabdes sablī: Konzerts no wihru un jautla lora. Dseebās Jgauru, Latweefchu un Wabju dsejmas.

Riģas Latw. teatris. Swehteen, 21. novembrī š. g.: „E-nore“. Dehdū luga ar dseedafchanu 3 zehleend un 5 nowatās no G. v. Holteja. Latweefchu flatuwem pahstrahdata no R. Jaunfema. Sobtums pulst. 7 walatā.

Walejas wehtules.

- W. P. Walmeera.** Par wifu, kas atleegas uš mobi, tā dafchadu feewefchu un behdru drehbu pagatawofchanu, ari tā modes oudumeem un rotu darbeem, war latra seltene drofchi eefuhtit jautajumus „Mahjas Weeša“ redahjijā, kuri peh eefpehjas faprotami tils ištahdret.
- D. B. Zelig.** Par fudejufchām feeweteem taiftit sobojumu ir zeebigi! fewischi, tur Latweefcheem wīnu tilpat tā nemas naw. Muhsu peenahfums gan ir, seltene pamubināt uš nopeetnu gara darbību — ne wīs jaur sobofchanos tās no tahtalas mahjifchanās atturet — it tā prahtiga, fudejufe feewete newareu wehl dēhšal wihra peh patifchanas dabūt un tam buht kreemala dēhšes beedre, tā jitas, kas uš wihru ferkchanu un dēhšes beedres lomu ween fagatawojas.
- D. A. B. — El.** Lofī patejamees! Subfu rāstus ar firnigato preefu ušnemam. Luhsam muhs ar teem beefchati apjemet!
- A. Zehfio.** Subfu humoristigo noštahstinu iš gana fehdu dēhšes ar preefu apfweidam, tahtus mehs waram beefchati ušnem.
- E. A.** Jau reif ešam teifufchi, tā tagad „Mahjas Weešis“ ušnem tilai tahtus rāstus, kas ištī pamatigi ištahdret.
- H. D. Z.** Subfu humors tilai mulkeem war fmeeklus ištahdret prahtigaleem ištī reebigs, tahtēf Subfu humorefla papiru kurim labal noder tā brūtai.
- H. St.** Subf pahral pahprotal, kas ištī ir realifms, jo ešat eedomaufchees nopeeta realifma weelā netaunibu. Subfu romāns pahral pilbitis mulkifsteem, netaunigeeem joteem, tahtēf tā newaram ušnem. Subfojai turetes nopeetnā jela, warbut ees labali — Wēpīrims apfataat Mahjas Weeši labali, tad aradifceet, tā tur ir gan atbilde uš teefleetu jautajumeem. Subf wihstiat til netaunifami peh rotalam un wēhl jiteem neeteem, tā Jums nepeeteet wehl ar tam, to pašchi finat, bet gribat, lai laikraštī derigu padomu weelā Jums pašneretu rotalas. Subf faleet, tā Subfu seltene waran labi prahtot pagatawot wirumus, tad tilai tam buhtot kas, no tā pagatawot. Nu waj finat — pirmš Subf gribat rotalotees, pagahdajet labal fawām selteneem, lai tam buhtu kas to labdu wirumu pagatawot, lai ari Jums buhtu kas labals, tad Subf faprarifst labali rotalotees un runat ari prahtigalu walodu. Bezam gan, tā Subfu seltene wīsmas praht labali fawimeezību nelā Subf wehtules fahstahbit un adreji ušrafstī, bet til netaunifamijamas, tā Subf tās aprafsteet, wehl ne weenat kulturās tautai naw — tahtēf ešat turpmat prahtigati.
- H. A. Wafu. dā.** Ešufuhtit teefleetu jautajumus nodewām adiwolatam H. S. Jgam, lai tas peh eefpehjas uš teem dotu atbildi. Par eefuhtijuma liltēni wehlat. Red.

Deewkalpojumi.

Swehteen, 21. novembrī 1893. g.

Jafna bafnijā	pulstien	9 mahjitojs	Weyrichs.
Gertrudes bafnijā	"	2	Bernemigs.
Jesus bafnijā	1/2	"	A. Walters.
Martin bafnijā	"	10	Josephi.
Trihsweenibas bafn.	"	9	Rehbrantis.
Pahwila bafnijā	"	9	Fromms.
Lutera bafnijā	1/9	"	G. Walters.
	"	1/9	Baulfchens.

Tirgus finas.

Riģā, 18. novembrī 1893. g.

- Senas fahabas:**
- Rudis,** 120 mahz. fm., malkā uš weetas (Riģā) 68—73 lap. pudā.
- Wēfchi,** Kreewu, peh labuma, 80—88 lap. pudā; Kurfemes un Wifemes, 125 mahz. fm., 75—80 lap. pudā.
- Wēfchi,** fahaweti, 100 mahz. fm., 74 lap. pudā; Kreewu 55 liff 65 lap. pudā.
- Wafas,** fahawetas, malkā uš weetas (Riģā) 65—67 lap. pudā; Kreewu, labalās fortēs, 69—80 lap. pudā.
- Rinfefklas,** brahka, 87 1/2%, malkā 139 lap. pudā; fepju fefklas, 87 1/2%, 143 lap. pudā.
- Kanepes** malkā 125 lap. pudā.

No ahrjemem.

Wabzija. Katram zilwefam, tā nu kurojam, leelakā waj mafakā mehtrā nahlas gruhti apraft ar wifu, kas tam išteelas fwefchs un fawads; fewischi wehl tad, ja jaunees fowadee apfakti winam rahdas buht kaitigi, jo itweenam peenifht leelata waj mafaka porzija egoifma un tas few labumu eeguhdamis wēh labpraht uš to neklatas un neprāfa, waj tas otram warubht naw kaitigs. Rā stahdu un dēhšwneeku farpā, tāpat ari farp zilweeteem, dafchadu fabeedribu, partiju, tautu un walfiju farpā pafstahw fihwē pašchufureschanās zihniņch. Katrs zilwēks, latra partija u. t. t. gribedami pafstahwet, lufko aifšargatees pret kaitigajeem eefpaideem. Kas nu weenam labš un noderigs, tas nereti otram war kaitet. Tapehž ari mehs redfam, ka zilweki, fabeedribas, tautas u. t. t. zensdamees eeguht to, kas ilkatram preefch fewis išteelas labš buht, janahf weens ar otru breesmīgā zihnā, tā tas wifur manams. Wabžu leelgruntneekem, kureem daufs labibas to pahredot, faprotams toti pa prahtam, ja pafstahw uš eewedam labibu augsti nodokli, kuri wineem glufchi tā gatams zepetš. Strahdneekem un ziteem, kam naw labibas, finams atkal labali patifs, ja deenifchka uštura lehtala. Un taudehēf Wabzija tagad breesmīgee zihniņi preefch tirdšneezibas lihgunu nofšehgšchanas un pret teem. Sewifchki pifti agrareefchi (leelgruntneeki) rangas uš tirdšneezibas lihgunu ar Kreewiju un wifwifadi agite un karo pret tā nofšehgšchanu. Un kad nu Kapriwījs eewehrodams femes wifpahrejo labumu, tomehr ir preefch tirdšneezibas lihgunneem (ar Serbiju, Rumaniju, Spaniju, Kreewiju), tad agrareefchi tam firdigi ušbruhf un mehgina to norahdit par femkopibas

ifpoftitaju. Tomehr neklatotees uš leelgruntneeku mufinafchanam pret tirdšneezibas lihgunneem un Kapriwiju jazer, tā lihguns tils nofšehgts. Wakar-Europā wifpahrigi tagad daufs teel runatš un fpreests par anarkifsteem, kuri pa wifam malu malam duhschigi ween strahda ar bumbu u. f. g. gatawofchamu, mefchanu waj pefuhtifchanu. Tā ari Kapriwījs 26. (14.) novembrī dabujis uš fawu wahrdū iš Orleanas pefuhtitu loka lafstiti, kura wehlat ištahdijusees par ellesmafchinu; walfis kanzlera grafa Kapriwija adju-tants, majorš Ebneyers to zaur kahdu laimigu gadijeemu pamanijis un padarijis nekaitigu. Wifse „Pridd. Allg. Ztg.“ fino, ka ari Keifaram Wifumam atfuhtita iš Orleanas tahtda pat ellesmafchina tā grafam Kapriwijam, un 26. (14.) novembrī nodota Keifara ziwilkabineta. Ari fche zaur laimigu atgadijumu mafchinu wehl ištā laikā pamanija un nowehra breesmas. Grafam Kapriwījam pefuhtiti no dafchadām kauschu kahrtam laimes wehlejumi uš laimigu ištahdšchanos no nahwes. Grafs Kapriwījs patš neka nepafinoja Keifaram. Keifars, dabujis notikumū finat, tuhlin fteidsees walfiskanzeram wehlet laimes. Walfisfaeimā tautasweeteeks Frege (konfervatīws) išteiza wifai walfisfaeimai pefuhtitot, labpafifchamu par attentata neifdofchanos. Notikumū ofiziali pafinoja Frantschu wehtmeezibai.

Italija. Pehdejs godšs beefchi notikuschas ministriju mainas. Katra jauna ministrija uštahdamās apfolija femei fagahdat tihri waj felta laikus, runaja par femkopibas pazelfchamu, induftrijas weizinafchanu, finantschu pahrelabofchamu un strahdneeku liltēna atweeglinofchamu, lai teem buhtu eefpehjamš pafchu femē deenifchu maifi nopeelit un neilktu no fawas dšimenees tā fpeeftin ištahdret dotees fwe-fchunā, bet neweena ministrija fawa apfolijuma neifpibija waj ari nepfehja ištahdret. Ari Dscholitija ministrija wal-bibas grofchus fanendama apgalwoja ištahdret leelas leetas, bet tagad atahpdamās aštahdret femi leelakā poštā: finan-fichu duhschana pagalam flitā stahwofli, femkopiba pa-laišta un ftrahdneeku stahwofli, fewischi Deenwidus Ita-lija un ihpafchi wehl Sigilijas fehra raktuwēs pahral gruhtš un nepanefams, tahtš, tā nelur zitur Europā. Rehlot scho behbigu Italijas strahdneeku liltēni, nemas newojaga buht til smaltfuhtigam, lai tittu aifgrahbis un fatrijinats lihds dwehseles dšitumeem. Rahds laikrafta redaktors, kufsch tautas meetneeta Felice-Giafrida pawadibā apmekleja fehra raktuwēs pee Kampobello Girgenti prowinge, beidš behbigu apfaktu tehojumu fchahdi: Es fawā fchurnaliftu dēhšwē ešnu gan Italija gan ari ahrjemēs breesmīgus status pēdšhwojis, ešnu redsejis dafchadus nahwes fodus ištahdret, gan pafawot gan nofchaujot, ešnu redsejis zilwekus mifstam dafchadā nahwē, tomehr neweens breesmu flats mani naw til fchahfchaligi fatrijinajis, tā tas, kas redfams fehra raktuwēs pee Kampobello. Barbarifstais darbs, kas tur jadara jauneem puifinam, brehž pehž atreeebibas! tihri jataunos buht dšimufcham tahtā femē, kur wehl walda til breesmīgš barbarifms. Fehra raktuwēs strahdā tā fawtee „piconieris“, kuri ar kopkeem ištahdret no almineem laukā mineratus. It kairis no fcheem ištahdret tura pa kahdam waj pahra puifas no 8—15 gadeem wezus, ku-eem ištahdret minerali janes no dšilajam apafschas alam ušfchit. Schee puifinas, tā waretu fahit, teel itin ween-lahrfchi pirtu no wīnu wezakem par 100—150 frankem (40—60 rbf.) Kamehr fchi fuma naw atpelnita, tihmehr par teem pilnigi walda to ihpafchnees, tā par wehrgeem — un neweena naw, kas to fawtu pee atbilibas. Eewehrojot nu to, ka fchee nabaga behdri pee gruhtā, 12 ftundu ilgā darba pelna tilai 50 fantimi (20 kap.) deenā un pee tam wehl tas patš neteel ifmahfats nauda, bet flitēds miltēds, kuras mehds apfehkinat par netaunigi aug-ftām zenam, tad war eedomatees, ka paeet daufs gadu, tomehr fchee nabadšini no fawas wehdšibas teel walā. Wīnu uštura pafstahw weenigi ištahdret maifem uš fhpoleem un labala tee neka nepafifht, pat uhdens teem tahtu janes. Išteelas glufchi ne-efpehjam, tā puifas tajds gaddš un pee til mahjas ušturas eefpehž 25 reif deenā 40—50 kilo-gramu (4 1/2—7 pobi) smagu nafu no wairak tā 100 metru (ap 300 pēhdū) dšitajam alam pa flitēem pafahpeeneem augfchā ušneft. Kas patš tur fchaurajās alās nofahpis un redsejis fem smagajam nafam faleektos trihfofchus un raudam gawam ejot, tā agis fogas afaras un tam jafahf lihdsi raudat. Un pehž fchahda gruhta darba jaunajeem wehrgeem naw pat kaut zil nezil godigas guluweetas. Uš plifas femes lahda alā tas war ar fawemem fawafiteem lozeiteem adufetees. Saprotams, ka fchee nofchehfojamee radijumi ištahdret tā ihšee wahrguti. Mugura teem faleekta, agis dšili eekritufchus un peere jau fawuntajufes — ihšii nomehdreju wehrgu ištahdret. Uš plezeem wineem ir noberfla ahda, meesu apfeds wahtis, bet tas wehl naw wifš, kas fcheem nelaimigajeem sehneem, tā nofaukteem „karufsem“, jazeefch; beefchi pat atgadas, ka tos tā kahdus fwehruš ar lotu nofti, waj ar kahju fpehreeeneem noga-lina — un pat wīnu nahwi waldbiba neatreeeb! Ai, kahds zilwēla liltēns! Tas no fawemem pufcha wezakem glufchi tā lops teel pahredots, wehl flitakā tā lops mojis, pee til mahjas baribas no fawemem kungeem ar til gruhtem darbeem fpaibitš! Kas tad par brijnumu, ka fchee moji-tee un neweete zilweki meklē atreeebtees un dara to ahr-

lahrtigu pret fawemem mojitajeem — tas, ka wineem par galeru wehrgeem japaleel, tos tafchu no tahtda fota newar atbaidit — jaur to wīnu liltēns pat wehl buhtu la-bojees, jo galeru wehrgees, kas warubht kahdam zilwefam dšihwibu ištahdret, tafchu nemirft badā un til gruhti ne-strahdā tā 8 gadus wezi sehni Girgenti fehra raktuwēs! Kofchā, no dabas bagatā Italija, zil wifai behbigas ainas redfamas fem tawām flaidrojām, dšidrojām debefim! Kur tewi tawi waldbibas wihri un ministri nowedufchi! Tee lepodamees un gribedami ahrežā politikā fpehlet eewehro-jamu lomu, aifmirft eefchejo, tee ištahdret fimeem mifjo-nus preefch kawa fpehla un mifšigeem brunu lugeem un leel pafchu femes behdreem badū mirt, tee ištahdret fawas femes behdus ištahdret uš dšimenees uš aifmirft, ka wehl Italija deefgan femes atmatā. Par Dscholitija pehznahzeju min Sanardeliju, kas padafstija ari Dscholitiju un bija Kripfija draugs. Tā tad no tā maf kas zecams femei par labu. Nabaga Italija!

Franzija. Wakar-Europā notikuschas ihšā laikā wairak walfis ministru mainas, tā Aulftrija, Italija un ari Fran-zija. Dipija ministrija atahpās. Republikas presidents Karnō nu greefās pee faeimas presidenta Kafimira Perje, lai tas ušnemtos jaunās ministrijas fahstahdret, bet tas atteizās. Ari Melins atteizees. Karnō nodomajis ušfah-zi-nat Burfchoā, lai tas fahstahdret jaunu ministriju. Bet tahtdā ministrija newaretu buht wifai ilgš muhschš. Ra-bikali fahfufchi, tā leetas, wairak aifht, ka to zenteeni un mehrti fipri ištahdret un ka tahtēf radifaleem ar meh-reneem republikaneem gaušchi gruhti buht kopā weenā ministrija.

Perfija. Perfija bija manama fipra femes trihzechana, kas padarijufe leeliftu poftu un aprijufe daufs zilweku dšihwibu. Kufchana pee femes trihzechanas atradufchi galu ap 12,000 zilweku un ap 50,000 lopu.

Anglija. Ka Kreewijas kawa lugi pehž Kreewu juhr-neeku weefofchanās palifa Wīdus juhrā, tas Angteem ne-buht nebija pa prahtam. Negribedami nelo fahdet no fawa fwara Wīdus juhrā, tee fahla jo nopeetni peegreeft fawu wehribu flotei un wifpahrigi nahza pee pahreelzinafchanās, ka flote japawairo. Pehž kaptēna, lorda Weresforda, kufsch drofchi weens no „nahfotnes“ wihreem, Anglu flote buhtu powirojama par 6 brunu lugeem, 10 pirmās fchiras kreifereem, 10 brunufugeem preefch torpedo laimū flaziju ištahdret, 50 torpedo fehreem un 30 torpedo laimam. Tad wehl nahf flahf Gibraltara ištahdret. Wifam tam jabuhtot wehlatais 3 1/2 gaddš gatawam un tas maf-fahfot tilai 23 1/4 milj. mahzinu (230 milj. rbf.).

Telegramas.

Berlinē, 29. (17.) nov. („Mahjas Weeša“ fpezialtele-grama). Lai gan agrareefchi pee pehdejām tirdšneezibas debatem walfisfaeimā fipri preiojās tā nofauktajeem ma-feem tirdšneezibas lihgunneem, tomehr labi finatajas aprin-das domā, ka waldbiba ari preefch lihgunu ar Rumaniju fadabufchot balfu wairakumu. Glufchi noteedf to, ka ja pehdejais ari tittu atraidis — tam jau buhtu kahda fchaw-biga nofime preefch tirdšneezibas lihgunu nofšehgšchanas ar Kreewiju. Ja waldbibas farunam ari wehl nedaufso domu fharpihu finā buhshot labas sekmes, tad walfis-faeima to peenemfchot. Ka no zentra (fatosu bafnizās) partijas, kurai fchāf finā ištahdret loma, leela dafa pee-friht tirdšneezibas nolihgunneem, to ari pašchi zentruma laikrafti aififht.

Berlinē, 30. (18.) nov. Wifai „Kōln. Ztg.“ no fchejeenes fino, ka Wabzija ne-efot nodomajufe fperet kahdus ftrahdret fawas pret anarkifsteem. Berlinē pawifam wehl ne-efot flaidribā — nahfšis pee aififchanas, ka uš Keifaru un walfiskanzeru ištahdret attentatam tilai anarkifstigi zehloni.

Glensburgā, 29. (17.) nov. Wakar pehž pusdeenas fche negrima 2/3 no oftas dambja un kahda dafa no eelas. Grimschana turpinas. Saudejums neapfehkinams.

Leipzīgā, 29. (17.) nov. Semes nodemju prahwa pret abeem Kihlē apzeetinateem ištahdret (fpeegeem) nolifta uš 14. dežembri fch. g.

Wihnē, 30. (18.) nov. („Mahjas Weeša“ fpezialtele-grama.) Romifija, kura ezejta, lai pahrbauditu eefneegto preefchlitumu par mafā aplentfchanas liltuma eewefchamu Pragā — peenehma to ar 12 pret 6 balfim.

Parifē, 29. (17.) novembrī. Karno ušdewa Spile-ram fahstahdit jaunu ministriju.

Parifē, 30. (18.) nov. Spilers ušnehmās fahstahdit jaunu ministriju un peenemfchot par ahrleetu ministri Konftanu. — Kahdā pagrabā Marfeta ušfeti anarkifstiju eeroifchi un pehž tam ari trihs personas apzeetinasas.

Londonā, 29. (17.) nov. Eefchleetu ministrs aif-leedfa anarkifstū fapulzi, kuru tee nodomaja ištahdret nah-fofchā fwehtdeena. — Dublinā uš eelas atrada binamit-bumbas. Kahdu zilweku, pee kura atrada fprahgtofchās weelas — apzeetinaja. Uš eelas atrada wihreefcha lihfi; domā, ka tas no anarkifsteem nonahwetš, tapehž ka paf-nojis polizijai par nodomateem binamita attentateem.

Ištahdret ušdewes: Ernfts Plates. Wifibigee redaktori: Dr. phil. Arnolds Plates. Dr. philos. P. Sälitz.

S l u d i n a j u m i.

Mugstī zeen. publikai zaur šcho laipni pašinoju, ka es pee **Petera basnijas, senatā Wetterich'a apteeku pretšchu lokālā, mašā Minz-eelā Nr. 16, esmu atwebris**

šahrku magastinu.

Apšolos tikai stiprus un labus šahrkus is pašča darbnizas par pa-teeši lehtām zenam un lošchās isgresnojumās pahrdot. **Atkalpahrdewejeem uš laukeem teef sinama pehtas data aprehšinata.**

Ar zeenibu **Karl Pfeiffer, Rigā,** pee Petera basnijas, mašā Minz-eelā Nr. 16, senatā Wetterich'a apteeku pretšchu lokālā.

Proklama.

Widjemes muischneeku muischu Kredit-beedribas wirsdirekzija, pamatodamās uš Kredit-nolikumu, tā ari uš Widjemes Gubernas Waldes patenta nošazijumeem no 23. junija 1870. g. sem Nr. 47, ušazijina wifus tos, kam buhtu warbūt lahdas pret-runas, ka top iſnihzinata (mortifizeta):

- 1) zeffjas lošne pee Widjemes fihtu grah-matas Zgaunu eezirkni sem Nr. 18610/26 Tammiht, leela 1000 rbl., pehdejo reij norakšita 12. junijā 1874. g. uš II. Rigas šawstarpigās kredit-beedribas wahrdū;
- 2) no Widjemes muischneeku muischu Kredit-beedribas 30. oktobri 1886. g. sem Nr. 1922/384 par labu Elisei Laura kundsei, dšim. v. Transehe uš 1000 rbl. iſrakšita auglu-auglu apstiprinata ſihme;
- 3) procentu lošne ar kuponeem uš oktobra terminu 1889. g. un ſelošča pee fihtu grahmatas sem Nr. 6789/229 Wilandes pilš (Schloß Jellin), 100 rbl. leela —

Iai likums noteiktā proklamazijas laika no 2 gadi, t. i. lihts 2. julijam 1893. g. ſchepat peeteiktoš, zitadi winu eerunas wairs netaps eewehrotas un augšchā mineteo dokumenti taps noteikti par iſnihzinateem un nederigeem un tahtal rihtošeš, tā likums to nošala.

Rigā, 2. julijā 1893. g. Nr. 4328. Wirssekreteris R. von Klot.

Sobu ſlimneekus

peeuemu nedelas deenās no pulst. 9 rihtā lihts 1 pud. un no pulst. 3 lihts 6 peh pud. Swedi-deenās un ſwehtu deenās no pulst. 10 lihts 12 pr. pud.

Dentists **C. Groszwalde,** Pehtu (Zuhtu) eelā Nr. 21, 1 trep.

Hauepaju dšenamas ſikšnas,
kameeku spalwas dšenamas ſikšnas
peedahwā wislehtak par ſabikas zenam
F. A. Krenenbergs, Rigā,
tantuwa fabrika,
leelajā Ribteru eelā Nr. 12.

Dichons Kambergš,

optiks,
mašajā Kaleju eelā Nr. 20, netahlu no Zahna Wildes peedahwā:
Brilles ar wislabatajām glahsem, no 75 l. ſahkot (kas preekšch katras ašs top iſmekletas, ka der), **termometrus, barometrus, operu glahses, tahtskatus (libkerus)** u. t. t. par wislehtakām zenam.

Komerz-apdrošchinaschanas ſabeedriba

Maškawā.

Apdrošchinaschana pret uguni, dšihwibas apdrošchinaschana, apdrošchinaschana mantas wedot pa juhtu, upem un ſaušu semi.

Agenti: **Robt. Braun & Co.,** Grehzneeku (Sinder) eelā 3, pa 1 tr.

C. J. Bergmana
ſenal C. B. Wiſchmana
fabrika preekšch mahkšlas un buhwju atšlehtsneeku darbeem,
leelajā Sirgu eelā Nr. 4, Rigā,

peedahwā iſ ſawa bagatā **Frachjuma** gatawus durwju un loqu opfalumus no bronša, niſela, miſina un dšels, tā ari ušnemas pagatawot mahkšlas leetas no lafama dšels pehž tuwa katra ſihmejuma sem galwoſchanas par lehtām zenam.

Rigas Hipoteku beedriba.

Pehž tam, kad 5. februari 1893. g. noturetā ahrfahrtēja dele-gatu ſapulžē, dibinotees uš Wiſaugštaki apstiprinato statutu peefihmes pee 64. §, tapis nošpreests, ka 5 1/2% Beedribas fihtu ſihmju procentu augštums pašeminams uš 5%, tad zaur šcho top wiſpahribai iſſinots, ka wiſas Beedribas fihtu ſihmes, kas atrodas publi-**kas rokās, no 1. maja 1894. g. ſahkot neſis tikai 5%.**

Rigā, 16. novembrī 1893. g.

Nr. 1594.

Direkzija.

Muſikaliski

ſtihtgu un puhtschamee instrumenti,

Dresdnes, kà ari Minkenes fabrikali,

tā: 1/2, 3/4 un 3/8-wiolonas, tšellošs un wiolā, 1/2, 3/4 un 1/4-wioliines, ſtarp tahtm toti labas wezas konzeru wioli-nes, wioliinu kaſes, wiſadā iſſtrahdajumā, gitares ar 6 un 7 ſtihtgam, Spanceſchu un Italeeſchu mandolinas, webja harmonikas, eola koſles, ſtetes un klarinetas ſairā balsojumā (Stimmung), no wiſweenkahreſchalām lihts wiſ-ſmalakajām žiteram, 1, 2 un 3 rindu **afordeonus**, toti leelā iſwehle, **bombardonus, tubas, meſcha ragus** (Wald-hörner), **baſunes, tenora raqus, trompetas, paſia un medneeku raqus**, pagatawotus no wara un miſina, daſchadus

ſignalu raqus, Cornet à pistons ar Frantſchu Perinet-wentileem un atwek-lamām klapem, no miſina un jaunſudraba, **ſimplekš-ſtetes** jeb **puhtschamos afor-donus, mutes harmonikas**, ar un beſ ſwanu ſlanam, ſtarp tahtm ari tā dehwetee Kreizwenderi. Wiſas ſtihtgu ſortes preekšch ſtihtgu un ſitameem instrumenteem, tahtal wiſoliinu loſus (bogeneš), **ſtib-u mebritaſue, boqrnu arqus** un wiſadus pee-derumus preekšch ſtihtgu un puhtschameem instrumenteem dabuja jaundš ſubtijumās un tos peedahwā wisleelakā iſwehle

J. Skerta

tehrauda lectu frachjums, Rigā, Kaſku eelā.

Karlis Jansens, Rigā,

wihnu pahrdotawa leelumā,

Šchuhnu un Gildesnama eelu ſuhri, Galwasnaudas nodokſu namā.

Kreewu un ahrseemes wihnu,

portera, ruma, konjaka, araka, daſchadu likeeru un ſchampaneru fabrikas frachjums, ſahku wihni, kinina wihni.

Muhtu wihnu nogulditawas:

- Rigā pee **R. Bienza**, ſungu eelā Nr. 10.
- " **Paula Reimers**, ſungu un Karlu eelas ſuhri Nr. 27.
- " **Ed. Worm**, Nikolaja eelā Nr. 3.
- Saſlaukā: **Wma. Höslh.**
- Lornakalnā: **J. Zinnis.**
- Sabilē: **J. Dippera** un **J. Hofſasfohn.**
- Jaunſelgawā: **J. Schönbergera.**
- Jelgawā: **F. G. Lehnerta** un **J. Jakobſona** pee tirguš.
- Lukumā: **A. Schönfeldta.**

P. van Dyka pehznahzeji, Rigā,

leelajā Smiltſchu eelā Nr. 23,
peedahwā:

Lokomobiles un kuſamas maſchinas

iſ ſlawenās Alajtowa un Šuttleworta fabrikas, Vintolnā,

tā ari wiſadas

laukſaimneeziſibas maſchinas un rihtus,

tad wehl

ſahreſtuweš,
gumija ſtobrus (ſchlaukas), ſikšnas u. t. t.

Seemas swehtfu dahwanam

leelā iswehlē

lehtas fleitu drahnas,

wilnainas, puswilnainas, meltona drahnas, flanelets, parkents, kretoni.

Dichons G. Kluge,

Kungu un Grehzneeku (Sindern) eelu stuhri Nr. 11/23.

Rigā 1883.

Selta medala ar pagodināšanas diplomu.

Selta medalas:

Brisele 1891. g., Spā 1891. g., Parīzē 1892. g.

Leela sudraba medala:

Jurjevā 1893. g.

Rigā 1880.

Bronza medala, wišaugstā godalga par serpem.

H. A. Briegers,

seepju un parfimeriju fabrika,

peebahwā fawus fabrikatūs, kas atfihiti par toti labeem, tā:

Lehtil-seepes, mahšaimneezibas seepes, sapoviridis, bahrsdas dāhšhanas seepes, kakao seepes, sahtu seepes, raibas (mosāh) seepes, peldu seepes, pleteshanas seepes, gall-seepes, sudraba tihrijamas seepes, glizerina seepes un toaletes seepes.

S. M. Briegera lanolina raschojumi,

loti derigi lidfelli ahdas un matu lopshana, tā seepes, kremu, pomades, brisiantinu, pueri un lanolina peenu.

Mediziniškas seepes no neitralām tauku lern-seepem libds ar norahdijumu, zil dauts medikamentu tanis atrodas.

Pomades, skāstuma (kosmetiškās) weelas,

matu elas, brisiantine, matu stiprināšanas lidfelli, toaletes etiki, toaletes uhdeni, koniferu smaršha,

odekolonje (Eau de Cologne) un oderu ekstrakti,

rihta un tantu puderi, sobu tihrišanas lidfelli, kosmetiški preparati, kwehpinašanas lidfelli un smaršhaini mašini (Sachets parlums).

S. M. Briegera balinaschanas soda.

Dabujami leelās apteclās, apteeku preišhu, parfimeriju un materialpreišhu pahrdotamās walši.

Fabrikas noliktawas: Stabu eelā Nr. 10, Grehzneeku (Sinder) eelā Nr. 15.

Christians Heilig,

Lehtaba eelā Nr. 16,

saru weikals:

Grehzneeku (Sindern) eelā Nr. 1,

peebahwā:

truhkuma jostas

leelā iswehlē,

firds jostas,

gummija sprizes,

ledus mafus,

gaisa spilwenuš,

faišhtu wati,

gummija stobrus (schlankas),

gummija lellus,

gummija kufonūs,

gummija bumbas,

raibas un pelekas,

u. t. t.

Atkalpahrdewe:
jeem rabats.

Jr. Lasmana sehklu firgotawa

Rigā,

Aleksandra bulwarī Nr. 1,

peebahwā dahrsneekem un semkopseem wišas pulu, dahrsa saknu un dahshabas semkopibas sehklas, tā: lopu beetes, milsu burkannus, rahjenuš u. t. t. leelumā un mašumā.

Uš galwošhanu labi dihgroschas un pareišas forteo.

Rigas Komerz-bankas saru weikals,

jenat

C. S. Salzmann,

Rigā, Kalku eelā Nr. 11,

pehrt un pahrdob

walstspapirus u. t. t.

Apdroščina premiju-aishnumuš pret amortižaciju.

Wekseles un akkreditiwi

top isgatawoti preišch eeksch un ahrjemes.

Rigā, 1883.

Subr. med.

K. Marggraf,

Rigā,

Kungu eelā Nr. 18, Osipowa namā,

kirurgisku instrumentu, ortopedisku aparatu un bandašhu fabrika,

peebahwā is fawa krahhuma kirurgiskus un lopu ahrstehšanas instrumentus, pilnigi eerihlotas faišhtu kulites, prepareshanas, refekšijas un amputažijas daiktus, indukšijas aparatus, konstantas baterijas u. t. t.

Daiktu krahhjums slimneeku kopschanai un gumija prezes,

tā: wišadas sprizes, ledus kulites, sehdešanas, galwas un uhdenis spilwenuš, gumija mašgashanas wannas, water-flozetus, bidetus, gumija gultas esedfamos, gumija sektes, wehdewa jostas, gultas sidištatus, uhdenis atlaišhamos trauktus gultā u. t. t.

Truhkuma jostas

leelā iswehlē, tā arī tahš ihpafcheem gabijumeem top pagatawotas, tad wehl

wahschu fahcenamos, slimneeku brauzamos krehslus, termometriņis.

Wisadu naščhu krahhjums.

Rigā, 1883.

Subr. med.

Brahli Kamarin,

Eekšhriģā, pretim rahstucham uš stuhra,

apteeku-, kimitaliju- un perwju-
preišchu pahrdotawa

leelumā un mašumā.

Anilin-perwes,

perwju-fofi, samalti un raspeleti,

perwju-fofu ekstraktis,

mahlderu perwes,

kimitalijas preišch papiru, glahschu, seepju un fehrtozinu fabrikam,

kimitalijas preišch fotografišam un mediziniškam wajadšibam,

leteru-ekla, smaršhojoshas esenzes, toaletes-seepes u. t. t.

G. A. Schweinfurth's, 1818, Rigā,
 wihnu firgotawa,
 Rahtuscha laukumā 3, pašu namā.

Telefons Nr. 485, telegr. adrese: „Schweinfurth“.

Krahjumā atrobas kreemu un ahrsemes wihni, konjaks,
 rums, porters, **A. Le Coq, Londonā**
 (original-pildijumā) u. t. t.
 Meenigi šie top pahredoti

Kachetinas wihni

if
 knasa **S. M. Djordjadse** un beedra
 tirdzniecības nama
Tiflisa,
 sem original-efiketes,
 tā ari

Medizinal-Ungaru wihni

no
 Ungaru wihnu eksport-sabedribas
 Badenē un Wihnē,
 kas analijeti no Rigas politehnikas izmellešanas stajijas.

Nolikta vas:

Rigā pēc **E. Versin** tga, leelajā Meisander-eelā Nr. 29,
 " " **K. F. Dupikowa** tga Rasku eelā Nr. 1,
 " " **E. Friede** tga, Jelgawā N. hrrigā, Altmenu eelā Nr. 14 un 16,
 Jelgawā pēc **E. Höpfera** vebhūabi,
 Jurjewā " **Bernharda Frederking** tga,
 Walskā " **E. Salkit** tga,
 Jaunjelgawā pēc **J. A. Löwingsohn** tga.

No. 4711.

Odfolonje
 (Eau de Cologne)

ar šali-seltainu etiketi,
 ir weeniģā odfolonje, kas 1875. g. ištahde kelnes pil-
 sehtā pēc Rein-upes, wiju odfolonju fabrikantu dšimienē,
 tapa apbalwota ar pirmo godalgu.
Top beednats no pakaltasijumeem.
Ferd. Müllhens,
 Swanu eelā (Glockengasse) Nr. 4711, Sietnē pēc Reinas.
 Saru weikals Rigā: Schuhnū eelā Nr. 15.

Jaeger un beedra
wihnu pahredotawa

(dibinata 1816. g.)

leelajā Grehzueeku (Sinder) eelā Nr. 30.

Zeelā iswehlē

Kreewijas

un
ahrsemes wihni,

konjaks, rums, araks, schampanja u. t. t.

Nolikta was:

Jelgawā pēc **E. Torchiani** (M. Klüßmann).
 Leepajā pēc **J. M. Mamonow.**

Zeelumā. J. Jaksch un beedr., Masumā.

Rigā.

Dibināts 1841. g.

Porzelana krahsofchanas un
 stikla graweschanas darbniza.

Wisadas kristala un fajansa
 prezēs.

Petroleja lampas
 lihs ar peederumeem.

Pulkstenuš

un reparaturas uš galwoschanu.
 Zaunsudraba entura
 par 10 rbl.
 Zaunsudraba žiliudra
 par 7 r. 50 L.

Kristonus
 un žitus muškas rihtno.

Fiskar'a nashus un dahshinas
 un
 alfenida prezēs.

Seenas-pulkstenuš
 un
modinatajus.

Lehtas, beš zeeli nosazilas zenas.

Istahdijona: pēc postellejumeem zaur ralska pret famakfu pēc fanemshanas.
 Zenu-rahditati uš weleschanas teel pēcshiti beš maksas.

Ed. Udam & Co.,

Rigā, leelajā Smilshu eelā Nr. 8.

Saru weikals: Teatra bulwari Nr. 2.

I. spezialā magazina preekšč mahju
 un lehtu eetaisem

peedahwā fawu bagato krahjumu preekšč

pilnigām eerihsofchanam

par wisadām zenam, tā ari fawu

paštahwigu ištahdi

no smallām un proktistām leetam, kas noder

dahwanam preekšč kaltra atgadijeena.

Zaunishnashchas leetas bagatā iswehlē!

Leo Wissor's, Rigā,

zigaru un tabakas fabrika.

Galwenakā noliktawa: Rasku eelā Nr. 24.

I. saru weikals: Meisandra un Tronamanineela bulwaru stuhri.

II. saru weikals: Wehweru eelas un Teatra bulwara stuhri, cepretim
 wezajeem linu swareem.

Fabrika pastāv no 1860. g. sahkol.

Mündela un beedra
 tabakas un zigaru fabrika, Rigā,

peedahwā leelumā un masumā:

Zigarus leelā iswehlē, labi nostahwejuschos, slawenā labuma.

Zigaretēs un **papirošus** no wiszejamātās sortēs, tā ari

Turku tabaku par dahshadām zenam, teizama labuma un weenumēr swalgu.

Uš pirzeju pastellejumeem isgatawo tabaku ari dahshadā
 stiprumā un greešumā.

Dakun tabaku lapās un greešu, garščigu un cewehrojami labu.

Noliktawa: Rungu un Petera basrijās
 eelu stuhri, pašu namā.

Maana fabrika

zaur jaun- un pahrbuhwi cewehrojami paleelinata un zaur jaunatām
 apretur-maschinam un krahsofchanas-
 aparateem

maschinu sinā uš pilnigato eetaisita, tapēz man ir cešpehjams wifus ušdewumus
 uš labako isdarit, fewischi ahtri un lehti kaltra pastellejumus ispidit. **It fe-**
wischli auschanoi un wehrpschonoi, kuras žitām krahsofchanas-apreturam
 truhst, peedahwaju fawu eetaisi uš wislabato.

M. Danzigers,

twaiķu krahsofotawa un kimiķka mas-
 gaschanas eestahde.

Zeenemshanas weetas:

Rigā:

Cešchrigā, Skahrim eelā Nr. 4.
 Peterb. Ahrrigā, Meisandra eelā Nr. 13.
 " " Terbatas eelā Nr. 13.
 " " Keweles eelā Nr. 5.

Ahrpus Rigas:

Jurjewā, Ed. Friedrich.
 Jelgawā, Pašta eelā Nr. 10.
 Zukumā, G. Freymann, leelā Pils-eelā.
 Žehšis, Zeelā eelā, Wifšineela namā.
 Dwinštā, Rigas eelā.
 Arensburgā, pēc J. Zaunit tga.
 Pflowā, pēc A. J. Roffa, Petropawlowstaja
 eelā, Saizonowa namā.

Smalkus šampanu wihnus

J. C. Morizet, Reimsâ,

firdsneezibas nams dibinats 1802. g.,

peedahwâ:

- 1) J. C. Morizet, Sec,
- 2) Sillery grand mousseux vin doux.

Dabujams pee schahdām firmam Rigā:

Jaeger & Co., Karl Jansen, A. Kroepsch, Louis Lundmann & Co.,
 J. A. Mentzendorff & Co., Schaar & Caviezel, H. P. Schwabe,
 Otto Schwarz, G. A. Schweinfurth.

Grehzneeku eelâ
Nr. 13,

L. Rosenthals, Rigâ,

Grehzneeku eelâ
Nr. 13,

peedahwâ tā derigas seemas šwehtku dahwanas loti leelâ iswehlē

regulatorus, galda-, seenas-, modinamos un gadspulstenu, wifadus kabatos pulstenu, tā ari juwelu, selta un sudraba prezes par schahdām lehtām zenam:

Nikela pulstenu, fahlot no 6 rbl.	Sudraba kungu enkura pulstenu, no 11 1/2 rbl. fahlot.	Selta kungu pulstenu, no 35 rbl. fahlot.
Zehrandu pulstenu, fahlot no 8 rbl.	Sudraba damu enkura pulstenu, no 9 rbl. fahlot.	Selta damu pulstenu, no 23 rbl. fahlot.

Selta prezes: aprozes, fahlot no 7 1/2 rbl., broščas, fahlot no 4 1/2 rbl., aukstus, fahlot no 2 rbl., gredsenus, fahlot no 1 1/2 rbl., kehdes, fahlot no 10 rbl. un dabrgāšas, u. t. t. Zhpaschi lehti sudraba forali un granata rotas leetas, tā ari sudraba karotes, tehkarotes, papirošu un schauzamas tabakas dozes, schwelkozinu kastis, žigaru spizes, portmonejus u. t. t. Leelâ iswehlē kehdes un breloki, selta, sudraba, Parises talmisa, nikela un baltā metala, glitlādš mīsturds. Gatawi laulibas gredsent. Reparaturas top uš labato isdaritās.

Pastellejumi uš abreenti top šapriigi ispilditi. Par latru pee moniš pirto un isgatawoto pulsteni galwoju.

Leela seemas šwehtku isstahde.

Alfenida prezes, labš fabrikats, tā: maišes furwsi, žukura dozes, auglu wafes, karotes, tehkarotes u. t. t. sudraba lihdšigds isstrahdajums.

Otto Spilcker & Co.,

Nr. 7, Schahlu eelâ Nr. 7.

Jannmodes krahschuas drahuas promenadu un weešibu fleitam,

lihwilnas, diwlabščiplatas, par 45, 50, 60, 75 lihdš 100 šap.

bruhtes un eeswehtišchanas fleitu drahuas

modernatās krahsčās un mīlšigā iswehlē un par wīlehtatām zenam.

Kokwilnas šlanellu un barchentu štaistis nūsturds un bagatigā iswehlē, par 10, 11, 12, 15, 18 lihdš 20 šap.

Apnemamee lakati

600 mīsturds par 220 lihdš 750 šap.

Schewijotu (loti isuriga drahna) damu fleitam un seču ušwalteem, melnu, gaischi šilu, bruħnu, modes krahsčās, štrīpajnu, ruštajnu, diwlabščiplatū, par 30, 40, 45, 50 un 60 šap.

Modernas drahuas kraschoku pahrwelkameem, rudens un seemas paletoseem par 60, 80, 90, 100, 120, 150, 180 lihdš 375 šap.

Astrachanu, plišču un krimeru

10/4 par 300, 350 lihdš 550 šap.

45 lihdš 250 šap.

Wateti mehteli, paletosi, schaketes, leetus mehteli,
 no 12—30 rbl. no 8—25 rbl. no 5—15 rbl. no 5—30 rbl.

Pascha fabrikats, modernakā schuite, labas drahuas.

Re gluschi modernus **seemas paletosus** ispahrdod par 6, 7, 10 lihdš 15 rbl.

Louis Edelberg'a
 pulkstenu, selta un sudraba leetu weikals,
 Rigā, leelajā Aleksander-eelâ Nr. 5,
 peedahwâ šawu bagatigi apgabato
pretschu kraħjumu.
 Apstallejumi un reparaturas teel ahtri un freetni isdaritās.
 Pulstenu un pulstenu reparaturas u wairalgabigu galwoščanu.
 Leelâ iswehlē
alfenida prezes.
Louis Edelbergs,
 leelajā Aleksander-eelâ Nr. 5.

H. A. Briegera
 lanolina raschojumi,
 tā:
 lanolina krēm seepes,
 lanolina toaletes seepes,
 lanolina pušu smaršču seepes,
 lanolina zeloschanas seepes,
 lanolina beħru maģaschanas seepes,
 lanolina bahrdās dženamās seepes,
 lanolina medijinal-seepes.
 Lanolina pomade,
 lanolina kosmetiški (štaistuma) raschojumi,
 lanolina briljantīne,
 lanolina peens,
 lanolina puders,
 lanolina luhpu pomade,
 lanolina krēms.
 Fabrikas noliktawas:
 Stabu eelâ Nr. 10,
 Grehzneeku (Zindern) eelâ Nr. 15.

Wisadas apteeku prezes,
 ķimikalijas,
 eļšas, lakas,
 kokwilnas, wilnas nu linn-dšju pertwes,
 mahlderu krahsčās,
 florkalki,
 balinaschanas šables,
 seepju šables ar pamahzīščanu tā seepes wahramas,
 ihsteno kustonū pulweri,
 prasaku pulweri,
 šurķu un pelu šables,
 tā ari
 wifas zitas šaimneezibā wadžīgās prezes, tā pipari,
 wirzes u. t. t.
 dabujamas pee
Alf. Th. Busch, Rigā,
 maģā Žumpranu eelâ Nr. 4,
 leelâ Wīnz-eelâ Nr. 8.

Georg Schmidt'a
 pulstenu, selta un sudraba leetu pahrdotawa,
Weħweru eelâ Nr. 15,
 peedahwâ leelâ iswehlē
 selta, sudraba un nikela pulstenu uš galwoščanu.
 Roku sprahdšes, broščas, kehdes un brelokus.
Leelâ iswehlē
 selta un sudraba laulibas gredsenus, tā ari šafonu gredsenus.
Reparaturas teel lehti un ahtri isdaritās.

Pirmā Ķerewijas nguunsapdroščināščanas Ķerewija,
 dibinata 1827 Peterburgā.
 Pīlīgi eemakats pamat kapitals 4,000,000 rbl.
 Reserwes kapitals 3,000,000 rbl.
 General-agents: **R. John Hafferbergs,**
 Rigā, Kungu eelâ Nr. 22.

Schujamas maščinas
 wīlelelakā iswehlē.
 Top galwots uš wairak gadeem. Wīlehtatās zenas.
Lühr & Co., Rigā.

C. Stritzky, Rigā,

Nikolaja eelā Nr. 75 un 77.

Alus un portera daritawa (bruhsis)

un

eefala fabrika.

==== Noliktašas ====

atrodas leelafāš pilšehtāš Baltijas gubernāš un kaiminu gubernāš.

H. P. Schwabe,

destilatura

un

wihnu-noliktašas,

dibinata 1836. g.,

Rigā, rahtuščia plaži Nr. 7,

pahrdoš

spirtu, balsamu, likeerus, biščofu, araku,
rumu, konjaku (ari muitas pildijums),

eefiķ- un ahrsemes wihnus.

Noliktašas:

Rigā:

Behweru eelā Nr. 15.	Mateus eelā Nr. 127.
Walnu eelā Nr. 11.	Walmeeras eelā Nr. 13, pretim
Sehłaba eelā Nr. 18.	Kreew. Balt. wagonu fabrikai.
Aleksandra eelā Nr. 32.	Keisara dabrija eelā Nr. 12.
Aleksandra eelā Nr. 44.	Łwaiķu eelā Nr. 47.
Karolinas eelā Nr. 23.	Kontordijas eelā Nr. 1.
Marijas eelā Nr. 36.	Łelgawas šhofeja Nr. 27.
Artillerijas un Krabšotaju	Abgenstalnā, leelā Leģgeru eelā
eelu stibri.	Nr. 1.
- Dubultōš: pee H. Preede, Gontščarowa eelā Nr. 41.
 Łelgawā: pee A. Loginow.
 Limbaščōš: pee B. D. Gufslawsky.
 Wentspili: pee F. Baumgarten.

Wihnu tirgotawa un ūhampaxu fabrika

Universel

Grand Champagne.

sec, demi-sec, doux,

pehž Frantšču parauga (pubelēš ruħšis) pagatawōš no

Ludw. A. Schweinfurtha,

Rigā, Greģneeku (Sinder) un Maršal-eelu stibri.

Aleksanders Bergbohm,

leelajā Smilšču eelā Nr. 20,

Kalku eelā Nr. 9,

peedahwā

preekšč

pirmās šortes gummiņa galafčas

kungeem,
damam un behrneem

par lehtām zenam.

D. J. Maksimowš,

Rigā, Kauf-eelā, pretim Rahtuščia namam,

peedahwā iķ fawa kraħjuma speģelus, bildes un bilšču raħmjus,
 rulos, gardinu lihstes lihģi ar rosetem, ūwehtbildes, Keisera portrejas
 un teefu ūpogulus, wafku ūwezes preekšč basnijam, wišadas puķes,
 ūweħķeščanas un wišitu galduš, kaiminu preekščleekamos, postamentus, dweeku
 uškawamos un ūstafelejas, wišadus albumus un plišča raħmjus. **Leelā iķ-
 wehłē bronša leetas,** kā: krona lukturi, kandelabri, lukturi, seemr lampinas,
 rakštami riģti un wišadas žitas preekšč rakštama galda derigas leetas, wišadi
 ar ūeltu iščuħti (brokat) stofi, tresas un franas ūeltā un ūdrabā u. t. t.
 Seltis un ūdrads plahnās lapinās. Bildes top eerahmetas un weži raħmji
 no jauna apšeltiti kā to latrs wehłas un par lehtām zenam.

Adolfs Wetterich,

firnas iķpaščneekš: G. Nuhneke.

Apteeku un peħrwju prezes

leelumā un masumā.

Łuhku (Peldu) eelā Nr. 9, Rigā, pašču namā.

Kofwilnas tuhķu dženamas ūķņas,

kameeku ūpalwu dženamas ūķņas,
 Augtu kern-aħdas dženamas ūķņas,
 laņepaju dženamas ūķņas, ūpřitiču stobrus (ščlaufas)

peedahwā

Lühr & Co.,

Telefons Nr. 447.

Rigā, leelā Smilšču eelā Nr. 7.

Wisaugstaki apstiprinatā Vidzemes gubernas semkopju sabiedriba

sem firmas
„Paschpalihdsiba“
Rigā, Valnu-celā Nr. 2,
paschu namā, pretim pulvera tornim.

Been-
un **wairaf-**
lemeschu orkli is
Defverum Bruk fabrikas
Sweedrijā, laukfaimneezibas
rihki no G. & Eckert atziju sa-
beedribas Berlinē, ezeschas,
skritul: rulli, sehjamas ma-
schinas, kul: maschinas, ar
rolam waj gehpeli dšenamas, ef-
setu maschinas, ar rolam
waj kahjam dšenamas,
puzmaschinas
wisadā lee-
lumā.

Loko-
mobiles un
twaika kulma-
schinas no Ruston Proktor
un beedr. Lintolnā, **wisadi**
mehsloshanas lihdselki,
kā: superfosfati, kaulu = milti,
kainits un Thomas schlake,
wisadas laukfaimneezibas
sehklas, dsels un naglas,
tabls un silkes, kā ari
wisadas semkopjiem
wajadšigas
prezes.

Mhrrigas filiale
pee
F. A. Koch'a, Rigā,
Peterburgas Mhrrigā, Terbatas celā Nr. 15.

Rigā, Rigā,
Kungu Haffer-
celā berga
N° 22, namā.

No
Baltijas andeklu un dsiju manu-
fakturas sabiedribas, Kengeragā,
par fabrikas zenam dabujami
andekli un dsijas
wisās leelatas Rigas manufakturas
pahrdotawās, tā ari noliktawā pee
K. Lorch & beedr.,
Rigā, Kungu celā Nr. 22,
pahrdotami.

Excelsior,

Grand Champagne,

no
Wisaugstaki apstiprinatās wihntopju
sabiedribas Odesā.

Dabujams
wisās slawenakās wihnu tirgotawās.

Mag. G. Birsmann
apteeku pretschu pahrdotawa
Rigā,
Schahlu celā Nr. 9 (starp wezo raktuši un Daugawu),
peedahwā leelumā un masumā

wisadas **apteeku** prezēs, **pahrseenas** lidseklus, **kirurgiskus**
rihkus no gumijas, glahses u. t. t., **desinfekcijas** lidseklus, **wilnas**
un **eklas** **krabsas**, **lafas**, **seepju** **fahli**, kā ari **kosmetiskas** un **daudš**
zitas **faimneeziba** un **ruhpneneziba** **leetojamas** **weelas.**

J. W. Mündela
Rigas gumijas pretschu fabrika
peedahwā leelumā un masumā par lehtakām zenam

gumijas galoschas
un
drehbju furpes ar gumija solem.

Schlankas no I. fortes gumija, preelsh drushchem un brantuschem.
Schlankas ar eelaihtu spiralu preelsh lokomobilem u. t. t.
Pumpju klapes no I. fortes gumijas, preelsh londenfajijas maschinam.
Nostiprinashanas plates un rinki no gumija ar un bez eelilumeem.
Gumija spehtu dumas, peletas un raibas.
Uhdenti zaurnelaidoschas drehbes, fahsu slauti, grihdas drahuas, ritenu reepas,
kā ari wisās zitas gumija prezēs tehnislām un kirurgislām wajadšibam.

Fabrika pastāw no 1864. gada.

Galigas weikala beigschanas
Deht (1. janwari 1894. g.)
top **ispahrdotas** **wijas** **selta** un **šudraba** **leetas**
par **wislehtakām** **zenam.**

A. Schwartzs, firma: J. H. Ehmcke,
Schkubnu celā, cepectim S. Arenstamm'am.

Zehjmaschinas

misina, tombata un niketa, taisnās un smukās fazonās ar wiseem peederumeem.
Kasijas **kannas** un **Kasijas** **dsirnawas.**
Galda un **fehka** **lukturus** no balta stahreda, misina, tombata un jaunšudraba.
Zehsbretes un **maises** **furwjus**, misina, niketa un laetus.
Ghdamkarotes, **tehskarotes** un **preelshlejamās** **karotes.**
Ibtus **Fiskara** **galda** **naschus** un **dakschinas.**
Emalsetus un **apzinnetus** **fehka** **traukus**, kā ari **daschadas** **mahj-**
faimneezibas un **fehka** **leetas** **peedahwā** **leelā** **iswehle,**
wairumā un masumā
weenigā, **wisu** **wezakā** un **pateesā**

J. Redlicha
Anglu **magasina.**

G. Edelmann
fahrku-magasine
Rigā, pee **Petera** **basnijas** **Nr. 3,** **ahrpilsehtā,** **Gertrudes** **celā** **Nr. 95,** **pascha** **namā,**
tura **pastahwigi** **uš** **krahjuma** un **pahrdot** **titai** **is** **pascha** **darbnijas,** **is** **labala** **materiala** un **stipri**
taisitus **daschadshabus**
fahrkus
par **wislehtakām** **zenam.**
Luhbsu **labi** **manu** **firmu** **cewehrot:** **G. Edelmann,** **pee** **Petera** **basnijas** **Nr. 3.**

Manā **grahmatu** un **bilshu** **druktawā** un **Latweeschu** **grahmatu** **pahr-**
dotawā **Rigā,** **pee** **Petera** **basnijas,** **dabujamas**

Jaunās Vidzemes
Dseefnu **grahmatas**
wisadās **eefehjumds.**
Grusts **Plates.**

A. Leutnera, Rigā,
I. Baltijas **welozipedu** **fabrika**
peedahwā **is** **fawa** **bagatā** **krahjuma** **wisu** **stipri** **welozipedus** **sem**
pilnigas **galwoschanas.** **Spezialitate:** **welozipedi** **ar** **pneimati-**
stām **stihpam.** **Pneimatiski** **riteni** **no** **165** **rbf.** **fahlot.** **Wi-**
fas **welozipedu** **stipri** **top** **pahrtalstas** **uš** **pneimatistām** **stihpam**
pebz **latra** **weshlejumos** un **par** **wislehtakām** **zenam.**
Ilustreti **zenu** **rahdtaji** **dabujami** **par** **welti** un **top**
bej **malhas** **peefsubiti.**
Fabrika un **noliktawa:** **Suworowa** **celā** **Nr. 21.**

Daniela Schweinfurtha
schampagneru **fabrika** un **wihnu** **pahrdotawa,**
Rigā, **Dsirnawu** **celā** **Nr. 87,** **starp** **Terbatas** un **Suworowa** **celam,**
peedahwā **fawus** **tihrus** **Kreewu** **wihnus** **pudelem,** **stipem** un **muzinam,** kā ari **fawu** **bagatigi** **apgab-**
dato **krahjumu** **ahrsensu** **galda** un **sanitates** **(weschelidas)** **wihnus,** **konjaku,** **rumu,** **araku,** **porteru,**
liskeerus, **spirtu** **(schwabrus)** u. t. t. un **sewisshli** **fawus**

teizamus **schampagneru** **wihnus**
no 65 **lap.** **par** **pubest** un **dabrgati.**
Turpat **pahrdodamas** **tufshas** **wihna** **muzas.**

G. A. Bertels

tuaiķa- spirta-, likeeru-, etika- un balsamu fabrika.

Baloschu muischā (Bonaventura) un Ahdaschōs.

Taisni eewesto Kreewu un ahrsemes wihnu, rumu, konjaku un araku nogulditawa.

Kantoris atrodas Rigā, Teatra eelā Nr. 6, pa 1 tr., pašča namā.

➔ **Leelnoliftawas attalpahrdewejeem:** ➔

Rigā: Peterburgas Ahrrigā, Terbatas eelā Nr. 18, Sander Martinsona namā.
Teatra eelā Nr. 14, Waknu eelas stubri.

Schabtu eelā, pee Daugawmalas tirgus.

Baloschu muischā (Bonaventura): fabrikā.

Jelgawā: pee tirgus, pretim Gōrģa apteekai.

” pee tirgus, eepretim pilsetas namam.

Tukumā: Behrmana namā pee tirgus.

N o l i f t a w a s :

Rigā: Leelā Smiltschu eelā, eepretim Pulwera tornim, pee F. Niewendt lga.

Reweles eelā Nr. 1, pee L. Kamintius lga.

Leelā Mastawas eelā Nr. 11, pee M. Lobach lga.

Leelā Mastawas eelā Nr. 52, pee M. Lobach lga.

Kalnzeema eelā, pee H. Bergman lga.

Puku eelā Nr. 7/9, pee Chr. Janson lga.

Slofas eelā Nr. 40b, pee H. Zinnis lga.

Kuntze un beedr., Rigā,

Teatra bulwari Nr. 11,

wisleelafais spezial-weifals no lampam un wisadeem peederumeem,
peh3 eespehjas par wislehtatām zenam.

Spezialitate: higieniskā normal-lampa

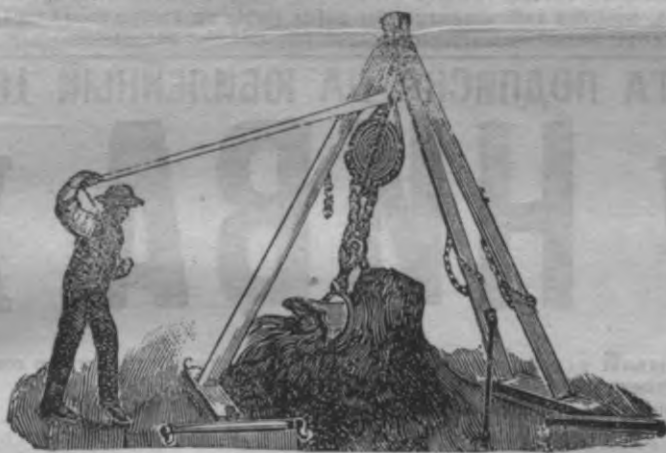
no profesora Dr. Donberga.

Lampu schirmji wisleelakā iswehlē no 10 kap. sahkol.

➔ **Stallu laternes.** ➔

Kates pirzejs, kas pehel 1 lampu, dabu par wēlti 1 Japaneeschu lampu schirmi.

Teatra bulwari Nr. 11, pee lauwan.

Weenigā par derigu atsihtā

loku saknu israuschanas

un
kliuschu zelschanas maschina.

Bahrlabota sistema „Bennet“.

➔ Ja wehlas, maschina top dota ismehginašchanai lihds ar monteern.

Hugo Hermann Meyer's,

R i g ā.

Wisadas maschinas. Wiši pastahwoschee konsuma
artikeft preekšč fabrikam.

Lehtas zenas. Tikai 1. sortes fabrikati. Eepreelšchejee aprehkinumi par wēlti.

Ja Zums wajaga maschinu preekšč alus daris-
tawam (bruhscheem), brandwina dedšinatawam, fabrikam
un amatneekem, **jeb** ja wajadšigs eegahdatees lofo-
mobiles, kulamas maschinas, abholina nolobitajus u. t. t.,
u. t. t., u. t. t., **waj** ari wajadšigs pirkt uguns sprizes,
pumpjus jeb welošpedus, katrā gadijeena es luhdsu, lai
pee manis eestatitos zenu rahditajā un eewahktu tuwakas
šinas, zaur ko Zums lehti war rastees labums.

Mustrums

weenigais latweeschu familijas-laitrakstis, daubs bildem puščlots, uffabls nahloščā gadā
fawu desmitu gada-gahjumu un isnahls tā lihds šchim labetigi latra mehnešča 1.
deenā 6-7 drufas lolfānu bešās burtnižās leelā formatā un malfās pa pastu peesuhstot
gadā tikai

3 rubl.

Peel „Mustruma“ lihdsstrahdneekem peeder wiši eewehrojamalee latweeschu ralsneeki, tā:
Apsišču Zehfats, G. Adolphi, Behrsinn Ludis un A. J. Berge, Wiberu
Juris, E. Bielensteins, Brihwalsneeks, Dr. A. Blau, N. Blaumanis, Dr.
A. Butnis, J. Brasda, A. Dealaws, Doku Atis, Dr. E. Dinters, A. Gran-
dinš, J. Zuhminš-Kantenbachs, Jurjann Andrejs, Kaschoku Dahwis,
M. Klusjins, J. Krodšneeks, A. Kundšins, A. Lerschis-Puščkaitis, J. Mas-
werfats, A. Mihlenbachs, Pawasaru Zahnis, Plutu Willis, J. Sanders,
M. Strušits, Waidelaitis, prof. J. Wihtols, G. Wissendorffs un daubs žiti,
kurus wišus šče pee wahreda minet naw eespehjas. No tam redšams, ka „Mustruma“
faturš armeen-bagats un dardšpūšigs. Leelu fwaru leklam-uf-populari-sinifileem ralsneem,
bet fawirākti uf glišteem stahsteem. Nahloščā pušgadā-pafneegsim diwus garatus stahstus:

Wahrpās.

No Rudolfa Blaumana.

Sirschu pahrbandijumi.

Daubs loščām bildem puščlots romans no W. Geimburgas.

Upstellejumi eesuhstami uf ščajdu adreši: Въ г. Митавы, въ книжный магазинъ
Државна (Jelgawā, Drawneela grahmatu pahrdotawat.)

H. J. Drawin-Drawneeka

grahmatu, mušlaktiju un ralsnamu leetu pahrdotawa,
Jelgawā, Leelajā eelā Nr. 20.

Luhdsu, labi eewehrot muhsu firmu!

M. S. Kahna

kaschoku magasina

tikai leelajā Minz-eelā Nr. 14, pašča namā, tikai

pagodinas zeen. publikai pasnot, ka

gatawu lu ngu un damu kaschoku un wišu zitu leetojamu
kaschoku pretšču krahjums

ir papildinats un tos peedahwā par pasihstami lehtām zenam sem gal-
woschanas.

Nupat fanehmu kahrotās

ihstās Grenlandijas eideru-duhwas.

➔ Wišas sataiššchanas top wislabaki isbaritas.

Slawenās reimatizma (kaulu sahpuju) sahles
„Ephedra vulg.“

➔ **seferminz-ella** ➔

ir dabujami pee

Mfr. Th. Busch, Rigā,

masā Jumprawu eelā Nr. 4, leelā Minz-eelā Nr. 8.

„Mahjas Weesa“ Semkopibas Peelikums.

Parauga numurs.

Sestdeena, 20. nowembri 1893.

Muhsu semkopju eewehribai!

„Grūhti laiki“ — „grūhti apstakli!“ tur gan tagad nedrīd sūhrojamees par grūhteem laikeem — par pahrgrositeem apstakeem, bet daudstahrt waina tik pee mums pašcheem mellejama — mehš pašči alasch ne-efam deefgan spehjiigi un samanigi peeweenotees grūhtajeem apstakeem, mahzitees laika strahwai lihdsi eet. Latweeschi wispahri nemot, gan ir duhšjiigi un spehjiigi semes apstrahdataji — ihsti semes ruhki, bet daudstahrt teem wehl truhsti labas gribas, kertees pee pahrgrosijumeem un pahrlabojumeem, kahdus muhsu laiki prasa. Latweetis gribetu labprahst wišu ar spehku weilt, bet ar spehku muhsu laikds naw gana — japeeleel katram darbam ir samana un sinaschana, newar wis wairs sajit: tā mani tehwi dsihwoja, tā es dsihwošchu, jo kas tagadejds apstaklds rihstosees pehž tehwu tehwu parauga, ta fainneežiba nefels, bet drihši ispuis. Laika wajadsihahm selot — tur leelaka dala muhsu Latweeschu wehl kuhtra — bet ka gan tas ari lai zitadi buhtu: tur tee lai nemtu wajadsiģas sinaschanas un mahzibas? Jk katris zilweks tatschu to apstaklu un ta laika gara behrns, kurdš tas usaudsi; kuhtriba, palischanah tahda stahwolli, kahds bijis — tatschu wispahrigs dabas likums; pahrgrosijumi noteel gan pastahwigi ari dabā, bet tee eet daudš lehnaki nekā zilweku dsihwē. Jau zilweku wairoschanas tos speesch uš pahrgrosijumeem domat, ka eeguht usturu leelakam staitam tur, tur agrak dsihwojah masat zilweku — un grūhtee ahrejee apstakli, „grūhtee laiki“ ir tee, kas zilwekus dsihtin dsen uš preeeschu, tas tos peespeesch pahrlikt un pahrdomat, ka aprast un eedsihwotees ar pahrgrositeem apstakeem, taihit ismehģinajumus un pahrlabojumus ka wisur zitur, tā ir semkopiba — un taisni semkopiba mums ka semkopju tautai nepeezeeščami pahrlabojumi. Daschs labs gan fazis: ko tad lai nu es wehl daru, ka lai wehl puhlos, kad jau esmu wisu deefgan ismehģinajis, deefgan sweedrus sehjis, puhlinus netaupidams, es sawu semi esmu deefgan labi apkopis, bet kad nu tam prasim, zil leela ta labibas rascha (no puhra weetas), kahda seena rascha, zil peena dod gowis u. t. t., tad gandrīh arweenu isnahšs, ka tas nebuhs wehl ne pa pusei safneedsi semkopibas kulturās intensiwako (attihstitako, augstako) stahwolli, kahds pee weetejeem klimatiskeem un semes apstakeem safneedšams. Zaurmehra labibas rascha Baltija nesu.edšahš pahri par 7.—8. grandu — labakds apgabalds, uš labakas semes 10.—12. grandu, bet atradisam ari deefgan fainneežibu, sewiščki Widsemē, tur ne-eeul wairak ka 5. grandu. Ka ismehnumi jastaita tahdas fainneežibas, tur eedabun 15.—20. grandu, kas pehž Baltijas klimatiskeem apstakeem buhtu pee intensiwās kulturās par wideju raschu usskatama. Sinams, te tuhlin daschs labs fazis: waj man tahda seme, la war tikt pee tik leelam rascham — un tur nu tiksdaudš taisnibas, ka Baltijas, sewiščki Widsemes semneeku seme zaurmehra naw teizama — bet muhsu laikds, tur semko-

pibas siniba tif augstu pazehlupees, wisu sliktato semi war ar laiku tā pazelt, ka ta isdod wisaugstato rāschu; semes dabigais labums triht arweenu masat swarā, samehrā ar semes pamatigu isstrahdaschanu un mehslōschanu us sinibas pamateem. Baltiju wehl nebuht newaramu nosaukt par beeschi apdsihwotu semi un ja tomehr lauru gadu deesgan zilweku ijeet, gan us Gelsch-Kreewiju, gan zitur, tad tur naw wainigi semes dabistee apstakti, bet gan ka Gelsch-Kreewija u. z. lehtaka seme un tur weeglaki tikt pee semes ihpāschuma; bet ir Baltija wehl redsam deesgan semes paklaidā: atmataš, sliktas ganibas u. z., luras ar laiku waretu gluschi labi pahrwehrt druwās. Daschās labās mahjās, intensiwi sainneefojot, waretu gluschi labi dsihwot pahrituschi diwi sainneefi — semi pahrdalot, tur tagad weens neeseef zauri. Suhdsibas par gruhsteem laikeem, suhdshibas, ka seme wairs nespehjt usiuret pawairojoschos zilweku skaitu, gandrīhi tikpat wezas kā zilweku dsimuns: Meschonu zilweki, kas pahrteef weenigi no medibas, scheshlojas par gruhsteem laikeem, par usturas truhkumu, kad to dsihwo wairak nekā weena dsimta us □ juhdses, ganu — staigulu tautam Asijas stepēs peetruhst usiuras, kad us 2-3 □ werstem dsihwo pa weenai dsimtai — bet semes kopejas tautas siltā klimatā un augligdē apgabalds tā: us Jawas salas (Jawa atrodas pee Aisindijas un ir ap 150 werstju gara un ap 70 lihds 215 werstju plata); Ganges upes (Indija) lihdsenumā peeteef ar 3-6 puhra weetam semes us weenas dsimtas. Meschonu un pusmeschonu ganu tautas sinams ahtri atrod padonu, tā „gruhstajds laids“ ijlhdsjetees, tur gluschi weenfahrschi weena zirts bruhst otrai wirsū un luhko to aplaut waj padsiht is winas eenemteem semes gabaleem; sawstarpigās lauschānās tad weena meschonu dala teef isnihdeta un nu atskuscheem atkal peeteef semes un usturas. Sinams, daudsfahrt jau ari meschonu un pusmeschonu tautas weena otu apkaro un luhko nomahkt, newis tadeht, ka jau buhtu peetruhziš semes, bet tadeht, ka zilweki rāschu newihschodami srahdat, grib zitus peespeest preeksch wineem sagahdat usturu, zitus kaspinat, tā to wehl muhsu laids redsam pee Afrikas Negerieem — bet senlaidōs ari Areeschu tautas nebija labakas: tā par wezajeem Germanieem (Wahzeem) Romeeschu wehsturneeks Tazitus stahsta, ka tee turejuschi par kaunu, pat par sliksumu, srahdat un eemantot sweedreem waigā to, ko warejuschi panahkt sawas asinis un ahdu netaupot, zitam ziltim usbrukdami, tos kaspinadami un aplaupidami. Bet pee kulturas tautam muhsu laids, atwiests paradums, karōs uswaretos eenaidneekus aplaut waj padarit par wehrgeem.

Angli Seemel-Amerikā un Australijā gan isweizigi pratuschi eedsinuschās meschonu tautas isnihdet, gan tām pahrdodot degwihnu (brandwihnu) un usmušnot us sawstarpigeem kareem, gan ari peelaidami slihibas, kas kā masalas, batas, sifilis, agral schām tautam bija sweschas un luras zaur to pee wineem pahrwehrtās par nahwigām slihibam un winu skaitu ahtrā laikā breefmiigā mehrā pamasinaja un nu Anglieem atlika to seme. Bet ja mehš gribam dsihwot Europā, tad zilweku skaitam pawairojotees muhsu laids it nekas zits neatleetas, tā peespeest drusku palausi un padomat, waj tihri nelahdi newaram eerihkt, tā no ta pascha semes gabala isdabut augstakas rāschas, wairak augtu, — un muhsu tagadejā semkopibas siniba mums tajā sinā drofchs zeta

wadonš. Lai tikai atminamees, ka daščās Wakar-Europas semēs, tā Belgijā un Anglijā (beļ Skotijas un Frijas) dšihwo 10,000 zilweki uš □ juhdses — muhsu Baltijā wehl ne $\frac{1}{4}$; pee tam, mašakais Belgija, išteek pa $\frac{2}{3}$ ar paščas maiši, t. i. 6—7000 zilw. uš □ juhdses tur špehļ ušturet pašču labibas raščā; Belgijā dšihwo 6 milj. zilweki, no kureem 4 milj. išteek ar pašču semē audseto labibu. Kursēmē, kura tikai mašleet mašata (Kursēmēi 494, Belgijai 536 □ juhdses) dšihwo tik ap 670,000 zilweki. Gan taišniba, ka mehš newaram gluschi nemt Belgijas apstaklus sew par paraugu, tur klimats šiltaks un išdewigaks (widejš šiltums tur $+10^{\circ}$ Zeljija; Kursēmē un Deenwidus-Widsemē $+5-6^{\circ}$ Zelj.), kapehļ tur labiba išdodas labaki. Tik augstas raščas tā Belgijā mehš ne ar kašču maščslu nepanaščim, muhsu augstakās raščas buhš arweenu par $\frac{1}{3}-\frac{1}{4}$ semakas par Belgijas un Anglijas augtatām raščam; ari plawas un aščolinu tur war 3 reišes plaut, pee mums jau daudš ja 2 reišes, bet tomehr, ari muhsu Baltijas klimats naw gluschi smahdejams, ja to šalihdšimam ar to Ģešč-Kreewijas semēs daļu klimatu, kas atrodas uš ta paščā platuma grahda, — tur widejš šiltums par $2-3^{\circ}$ semaks un dašču labu reiši wašarā atgadas šalnaš, kas maitā jau eenakuschos waj ari no pawašara pušes, ušdihgstoščo labibu. Taštati uš deenwideem Kreewijā gan klimats šiltaks un seme labaka, tā šauzamā melnā seme, bet tomehr tur, šewiščki Aļš-Wolgas apgabalōš, Samaras un Orenburgas gubernās atgadas beešchi wašarā leelš šaušums, kas ari nomaitā labibu; dašču gadu atfal šisenu bari noehd laukus.

Sinams, ir jau deešgan kawektu un šchehrščsu, kas muhsu semkopjus kamē tik pee tahdas attihštibas, tā Wakar-Europā, tur peem. wiš semkopibas rihti un maščinas par $\frac{1}{2}-\frac{1}{3}$ lehtati, ari kredits lehtaks, zenas par pahritlas leetām turpretim otriik augstas (šrahdneeku algas Waščzijā waj nu nemas, waj tikai mašleet augstakas tā Baltijā), bet to teesu tur ari semēs zenas $5-10$ un nomas (rentes) $3-5$ reiš augstakas nelā Baltijā. Wišu wainu ari muhsu semkopis nelahdi nedrihtst uštraut neišdewigeem apstakleem. Zaur ženšibu un dšihščanos ir neišdewigakos apstaklus war padarit išdewigalus. Ģollandeets pat juhrai atnehmis semi, šaišitijš trātojosčo elementu waru, buhwedams dambjus juhmalas dalās, kur juhra šella un tad no „eedambetām“, dambjeem eeflehtām weetam uhdeni ar wehja ratu un twaika maščinu palihdšibu išmeldams ($\frac{1}{2}$ Ģollandijas gul $\frac{1}{2}-2$ ašis semati par juhras špoguli). Waščzijā pehdejā laikā daudš weetās kuhdras purwjus išgrahwo, lai notezetu pahrejais uhdens; tad waj nu ušwed šmilšču kahtu pehļ tā šaultās Kimpau's šistemas, waj ari purwjus šipri kalķo, lai kalķi šaišitu augeem šlahdigās šlahbes un weizinatū kuhdras (torša) šatruhdščonu, beļ tam leel šiprā mehrā wiršū maščsligū mehslus un eedabun labibas un kartupelu raščas, kaščdas gruhti panahšt uš wišu labakās semēs. Bet tas jau šaprotams, kad apdomā, ka torša purwjōš atrodas lihds 2° šlahpekta, šchis šwarigakās šahdu baribas weelas, kamehr Kreewijas wišu labakā melnā semē reti atrodas $\frac{1}{2}-\frac{3}{4}$ šlahpekta; štarpiba tik ta, ka torša-kuhdras purwjōš šlahpeklis augeem gruhti pee-čajams, kapehļ tas zaur kalķošonu un labu semēs ištahdaščanu (lai gaisš peetiku) jadara šahdeem pee-čajams. Taišui kuhdras purwju mums Baltijā papišnam. — šchee

purwi muhsu nahkamibas bagatibas avots, ja tos pratifim pareisi isleetot — weenu dalu kuhdras uswešdami muhsu laukeem un pašchus purvojus ištrahdadami — tad mums buhs mašaf jašuhrojās par gruhteem laikeem. Bet par to wehšaf.

Šchimbrīšcham wehl usrahdišchu uš kaħdu šwarīgu šahdu baribas daļu išschekhrdību muhsu šaimneežībās, uš kuru gan jau šchad un tad norahdīs, bet nešas panahšs — uš muhsu pašchu mehšlu (zilweku išlahrnijumu) neišleetošchanu. Tur nu šinams atkal dašchs labš pašazīs: ne-eshmu šchinders, ne atejanu weetu tihritajš — bet weenlahrt, tahds išteikums jau rahda aiššpreedumūs, kuri „gruhtajōš laikōš“ buhtu jaatšihšt par multigeem, otkahrt taišni nelabā šmata, kas peemiht šcheem mehšleem, ir peerahdijums, ka neruhpejas par minu labuma šaturešchanu, bet ļauj taišni wīnu wehrtīgām daļam weli bojā eet un wehl šamaitat gaišu. Šcheem mehšleem weegli atnemama nelabā šmata, kad teem peejaus šemes, waj wīšu labaki šašmalžinatū kuhdras šemi — der ari pahrelet ar šewešes šahbi waj dšelswitriolu un eekaišt smalti šamaltu gīšpu. Tahdejadi rihkojotees buhs ari atturetas wīšas šcho mehšlu wehrtīgās šašahwa daļās no bojā eeshanas. Ar šemem waj kuhdru šajaukti, šche mehšli pehž $\frac{1}{2}$ —1 gada buhs tīktaħlu šatruhdejušchi, ka neweenam wairš nebuhs reebjums ap teem štrahdat un tos išwešt uš laulu, ap teem rihkotees nebuhs nepatiškamaki nekā ap paraštajeem šalku mehšleem. Tā tad wajadsetu tīkai katrās mahjās eerihšot atejamas weetas, kurās katru beenu ušber društu šemes waj ari uškaiša gīšpu un peeļej društu šewešes šahbi, tad nebuhs šmatas un buhs eemantoti augšti wehrtīgi mehšli.

Pehž Šeidenā šakraħjas weena zilweša šaušajōš un šchidrajōš išlahrnijums gada laikā žaurmehrā 12 mahzinas šahpekla, 3 mahzinas šošfōra šahšes un $2\frac{1}{2}$ mahzinas kali, kuruš par nauđu pehšrot, wajadsetu išdot pee muhsu Baltijas mahšlīgo mehšlu ženam wīšmaš 4—5 rubli. Ja nu rehkīnam, ka muhsu šemneeku mahjās dšihwo žaurmehrā tīkai 10—15 zilweku, tad išnahlš, ka katrās mahjās weliģi išschekhršch pašchu mehšlus 40—75 rbl. wehrtībā gadā. Par wīšām 40—45,000 Latwju šemneeku mahjam tad eet bojā mehšli par 2—3 mišjoneem rublu gadā.

Bet tas wehl naw wīšš, kur paleek pelni? Ir tee šatura šwarīgās mehšlu daļās, šewiškī kali, bet ari šošfōršahbi. (Wehšja malka dod 1% pelnu, kuroš atrod 10% kali un $3\frac{1}{2}$ % šošfōršahšes). Ja nu rehkīnam, ka katrās mahjās išdeššina par gadu (rijās patehreto malku eestaiot) 30—40 ašu malkas, tad šchahda malkas daļa dod 1— $1\frac{1}{2}$ birkawuš pelnu, kuru wehrtība nebuhs šem 60—70 kap. pudā, — tā tad atkal katrās mahjās eet bojā par 6 lihdš 10 rubl. gadā pelnu. Tahdā šinā rihkojotees ween jau panahktu šipri leelatas raščas nekā tagad, bet tomehr nedrihkštam aišniiršt ari mahšlīgoš „tirguš mehšlus.“ Ja dašchi gudrineeki tos nopel un peeļeek pahvat leelu šwaru šalka un pašcha mehšleem, tad tahdi tīk peerahda, ka teem naw ļaušmas no ļaunatu laiku šemkopības šinību attihštišchanās gabjeena. Ar šalka mehšleem ween nu nešad nepanahšš wīšu augštātās raščas, glušchi weenlahršchi tapehž, ka teem truškšt weena daļa no tām šahdu baribas weelam, kas pašuhd labību pahredodot, it ihpašchi šalku mehšlōš nepeteekošchi šošfōršahšes, bet ari kali, kas beš tam naw dešgan šonžnretā formā. Bet ari tur, kur leeto žil-

wefu iflahrnijumus mehflu weetā, kā Rihnā un Japanā, nepanahkt tīl augstas raščas, kā muhsu Wafar-Europas fainneežibās, kur blakus statku mehfleem leeto daudj mahtsligu mehflu. Taisni Rihnu un Japanu daudsi tura par preeščsihmiģām walstim ņemkopibas ņinā, kur mehš ar wišu ņawu Europas kulturu un žiwiliģaziju, kas eģot ņapuwuģe un neķam nederot — warot eet pamahģitees; tīķai no ņķeem Ćudrineeķeem neweenam naw jaņmas no statistiķas, no tam žil leelas iħsti ir Žapanas un Rihnas labibas raščas. Par Rihnu mums Ćan pareiģu statistiķu ņinu tīķlab kā neķaj naw, bet par Japanu, ķuras ņemkopiba neģtahw ņemak par Rihnas, ņinam, ka tur riħģa žaurmeħra rašča ir ap 28 hektolitri neģħrita riħģa no heķtara, tas buħtu 14 puħri neģħrita riħģa (ar ņehnalam) no puħra weetas; žaurmeħra ķweeģķu rašča Žapanā 22 heķtolitri uģ heķtara, t. i. 11 puħri no puħra weetas. Beļģijā un Anglijā turpreģim, ķur beģ ņatķa mehfleem leeto daudj mahtsligus mehflus, ķweeģķu rašča žaurmeħrā 12—13 puħru no puħra weetas un ari Italiģā riħģa rašča par 1/3 augģtaka neķā Žapanā. Preeščsihmiģās fainneežibās Wafar-Europā turpreģim, ķur ņeme neween uģ wiģu labako eemeħģlota, mahtsligeem un ņatķa mehfleem, bet ari labi eeģtraħģata, ta iģdod 22—35 puħrus ķweeģķu no puħra weetas žaurmeħrā, newiģ tīķai ņewiģķķi labģģ gaddģ. Ari ar mahtsligu apuħdenoģķanu ween, beģ ņatķa un mahtsligeem mehfleem, newar panahkt augģtas raščas: ņlawetā Riķa ņemē — Eģiptē, ķweeģķu rašča žaurmeħrā naw augģtaka par 7—8 puħreem no puħra weetas, bet pee tam dabun 25. Ćraudu, kas tahģā ņinā iģķķaidroģams, ka deenwidus ņemģģ jaģeģģ labiba daudj reģķali neķā pee mums, žitadi ta ņa- augģ pahraķ beeģķi un doģ weenģģi ņalmus; peenahģģi reģķi ņeģģot, turpreģim neģeti uģ weena ņteebra reģģ 2—3 un wairak wahrpaģ. Žaur to ari weeģķat iģķķaidroģas Ćreeķu weħģturneķķa Ćerodota ņinas par Wabilonijas augģķbu, ka tur labiba iģdodot 200.—300. Ćraudu, kas, kā Ćadomā, tomeħr ir reģķi ņeģģot iģķaiģģa ap 20—25 puħrus no puħra weetas.

Dr. R. B.

Par ķweeģķkopibu.

Par ķweeģķkopibu un tās atķaribu no ķķimatiģķeem apģģatķeem nupaģ iģnakhģe Ćraħmata no Riģas poliģeķniķas proģeģora Ćķindķera. Ćķindķerģ Ćriģ uģraħģit, kā ķweeģķu labums, t. i. wiģu proteiķa (olas baķķuma) ņaturģ ņtaħwot taiģnā ņafarā ar ķķimatu. Žo ņauģakģ ķahģā ņemē ķķimats, žo ņķaidraķas deģeģģģ wafarā, žo iħģakā laiķā noģatawoģeģģ ķweeģķģi, žo augģtaka buħģ to weħģģiba, t. i. žo wairak wiģdģģ atradiģeģģ proteiķa, bet toģeeģu Ćraudi buħģ maģini un wideģģas raščas ņemakģas. Tas tomeħr naw tā jaģaprot, ka ņķee maģu Ćradu ķweeģķģ buħtu weeģģi; wiģģmaģakee ķweeģķģ (ģa meħra daģas: kā puħru, iģķeģwertu, heķtolitri 2c. ņweģ) ir Ćģahģķaineģ ar augģģu proteiķa ņaturu, bet ari Anglijas un Dregonas ķweeģķģ ar wiģģemako proteiķa ņaturu ir ņmaģi, leeķeem Ćraudeem, tee doģ baģataģ raščas. Tā tad no ķweeģķu ņmaģuma weħģ nebuħģ newar noģaģit to weħģģģibu proteiķa ņinā.

ķarģģģas waj ņiģģģas ņemģģ, ķur ņauģas wafaras, ķweeģķģ meħģģ buħģ Ćģahģķaineģi un žeģģi, miģģģģas ņemģģ, ķur weħģa wafara, tee meħģģ buħģ miģģģaineģi un miģģģģģi, maģak weħģģģģi. Ćeemas ķweeģķģģģģ, ķuru weģeģaģģģģģ (augģķķanas) laiģģ iģ-

gats nelā wafaras kweeschu, arweenu masaf proteīna nelā wafaras kweeschōs, un no wafaras kweescheem wišwairaf proteīna teem, kur ihša, bet sauša un karšta wafara, tā ka kweeschi dabun ahtri nogatawotees. Wišlabafee kweeschi pašaulē aug Kreewijā, Samaras un Drenburgas gubernās, kur wafaras ihšas un karštas, widejs siltums 21—22° Zelsija; sehti šhajōs apgabalōs teel wafaras kweeschi aprifa beigās waj maja šahkumā, julija beigās tee jau gatawi, tā ka wišs to wegetazijas laiks tikai 90—92 deenas. Nekur zitur pašaulē kweeschi tik ihšā laikā nenogatawojas, kā min. gubernās, kur aug zeete kweeschi, kuru graudi gan masi, bet glahšchaini, gandrihš zauršpihdigi un šatura 22—23% proteīna. Ari žiteem Deenwidus-Kreewijas kweescheem wehl 18—20% proteīna, turpretim Austrijā šlaweteem Ungarijas zeeteem kweescheem ta tik ap 17%; wegetazijas laiks tur ilgaks, 4—5 mehneschi, kweeschi teel agraf sehti kā Deenwidus-Kreewijā. Siltums pawafari, kuesch Ungarijā mitris, loti lehnām peenemas, wafaras gan tikpat šiltas un saušas kā Deenwidus-Kreewijā. Ungarijas seemas kweescheem ar' wairs tikai ap 16% proteīna; wehl masaf Morawijas un Bohēmijas kweescheem, kur pawafars tahds pats, kā Ungarijā, bet wafaras jau daudš mehrenakas, tik 18—19° Zels. šiltas un debejs beeschaki apmahzees un tur tad ari wegetazijas laiks garaks par Ungarijas. Wahzijā, kur wafaras mehrenas un miras, beeschi apmahkusees debejs, kweeschu proteīna šaturs jau nokriht uš 13½% un seemas kweeschōs pat 12½%; glahšchainee zeete kweeschi Wahzijā išehti pahrwehrščas 2—3 gaddš par praštajeem semes kweescheem, bet ari pirmā glahšchaino kweeschu rascha nesatura nežit wairaf proteīna (ap ½—1%) nelā weetejee kweeschi. Anglijā, kur wafaras wairs naw šiltakas kā Baltijā (zaurmehrā +17° Zelsija), tikai štipri leetainakas, kweeschu proteīna šaturs nokriht uš 11—12% un pat 10%, to teesu Anglu kweeschu šortes, fewiškfi Anglu seemas kweeschi ijdod wišaugštalās raschas, lihds 25 puhri un pat wairaf no puhrawee'as labā semē; wegetazijas laiks wafaras kweescheem Anglijā 5—6 mehneschi. Loti labi kweeschi aug Austruma un Widus juhras semēs, Sirijā, Mesopotamijā, Egiptē, bet ari wišā Seemet-Arifā, Greekijā un Deenwidus-Italijā, kur tee šatura 18—20% proteīna tāpat kā Deenwidus-Kreewijas kweeschi; wafaras šhajās semēs karštas un bes leetus, bet kweeschus tur mehds seht seemas eesahkumā, nowembri un dezembri, seemas tur leetainas un mehreni šiltas, ap 10—15° Zelsija šiltas; nogatawotees tur nogatawojas kweeschi aprifa un maja mehneschōs, kuri gandrihš jau pilnigi sauši, bes leetus. Drusku šilitaki par Austruma kweescheem ir Spanijas kweeschi — un Franzijas kweeschi labuma šinā šahw widū starp Widus juhras semju un Seemet-Wafara Europas, Anglijas kweescheem.

Uš Ameritu pahrejot, tad iššlaweteē Kalifornijas un Oregonas kweeschi šatura wišmasaf proteīna no wišām kweeschu šortem pašaulē. Kalifornijas 10—12 un Oregonas pat tik 8—9%. Klimats Kalifornijā wafarā pilnigi saušs, tā ka daudši to dehwe pat idealu kweeschu šlimatu (kahdu labaku newar wehšetees), bet wegetazijas laiks tur ap 5 mehnescheem un pawafari šiltums loti lehnām, pamasišinām peenemas, pee tam pawafari štipri leetaini, zaur lo dabun grandōs štipraki atihšitees besšahpekta oglenaja šaweenojumi, kas ijdod šehkeles, proteīna šaturs turpretim paleef masš. Samarā turpretim šiltums

pawafarās loti ahtri peenemās, leetus wafarā gan lihst, bet pa laifam tur lihst straumem un gahseeneem, pehž lam debefis tuhliu atkal nostaidrojas. Kalifornijas kweeschu mitli gan loti balti un ari maife, kas no teem zepta, ehst smeliga, kapehž ari Kalifornijas kweeschus dahrgi samakšā, toš war bidelet par sewi, nefajauktus ar ziteem kweescheem, — kamehr Anglijas, Hollandijas un Seemel-Wahzijas kweeschi uereti jafajauz ar zeetakeem, leelatu proteina dalu faturoscheem Ungarijas waj Kreewijas kweescheem. Wehrtigaki kweeschi Seemel-Amerikā aug Dakotas un Mimesotas walstis, tur tee jau fatura lihds 15% proteina. Klimats tur uš mata tahds patš, kà Kreewijas Niswolgas apgabalds, loti aukstās seemas, karstas un ihšas wafaras, pawafari fitums loti ahtri peenemās, tāpat kà Samarā, bet wafarās tur lihst stipri wairaf leetus un debefš daudz beeschaki apmahstufēs, zaur lo tur kweeschu plauja nowilzinajas 4—5 nedelas wehlatu nekà Niswolgas apgabalds, Datotā plauj wafaras kweeschus wehl augusta beigās un septembra sahkmā. Zaur scho ilgako wegetazijas laitu un leetainakām wafaram tad profesors Schindlers ari ijslaidro, ka proieina saturs tur kweescheem maksā nekà Deenwidus-Kreewijā, lai gan zitadi klimats weenads. To teesu Seemel-Amerikā atgadas daudz retaki sauši gadi nekà Deenwidus- un Nihtra-Kreewijā, kapež labibas rasčas tur daudz droščakas un weenlihdsigakas, bet ari Nihtra-Kreewijā jau waretu daudz weetās ispalihdsoteles semi wafarā mahstligi apuhdenojot. Par Manitobas kweescheem Kanadā, kwi žif sinams labaki par Dakotas, pee prof. Schindlera sinu neatrodam, tiš pat maf par slaweteem Australijas kweescheem, kuri kà jadomā, proteina daudzuma sinā lihdsinajees Widus juhras semju kweescheem. Indijas un Argentiniņas kweeschi, kuri pehdejee no Schindlera naw mineti, stiktaki, žif sinams tee apmehram tahdi, tahdi Seemel-Wakara Europas, Anglijas, Hollandijas un Seemel-Wahzijas kweeschi.

Wiju kopā sanemot prof. Schindlers domā, tāpat kà žiti cewehrojami autori, kà Werners-Koerike, Blomeyers u. ž., ka ne-esot eespehjams ceaudset tahdas kweeschu sortes, kas reiše isdotu augstu raschu un pee tam faturetu daudz proteina, jo schās ihpaschibas stahwot weena otrai taišni pretim. Nu sinams naw lo schaubitees, ka semēs, kur mitras wafaras, nekad neisdošees ceaudset kweeschus, kas fatura daudz proteina, bet nemarku peekrist scheem spreedumeem tai sinā, ka ari Austruma semēs un Nihtra-Kreewijā nebuhtu eespehjams panahst augstas rasčas no proteina bagateem kweescheem zitadi, kà uš proteina dalu rehliņa. Nihtra-Kreewijā un Deenwidus-Sibirijā kairs semkopis sin, ka labā semē (sewiščki tahdā stepes semē, kas wehl naw daudz strahdata) sewiščki labds gabds „Бзотрпка“, proteina bagatakā kweeschu sorte isdod 200 un pat 250 pudu no defetinas, kapehž tad gan lai buhtu ne-eespehjami ar mahstligas apuhdenošanas un mahstligu mehslu (sewiščki slahpelli faturoscho, peem. ischili-jalpetera) palihdsibu ari zaurmehrā safneegt augstakas rasčas? Schindlers atšauzas uš kahda muiščas ihpaschneeka Grinewiščha sinojumeem Poltawas gubernā, kuresch apgalwojot, ka wina semi labaki un dsilaki isstrahdajot un mehslajot gan pawairojušēs kweeschu rascha, kweeschu grandi palikuschki leelaki, bet proteina tajds bijis mafak. Tāpat Berlīnes profesors Werners 1888. g. Ungariju apželojot atradis, ka nemešlota stepes seme isdodot zeetus un augsti

wehrtigūš graudūš, laba eestrahdata un mehslota seme turpretim leelakuš un mihtsiakuš, proteina nabagakuš graudūš. Vet ne Grinewiſchš, ne prof. Werners nefaka, kà ihsti seme mehslota, žil ta faehnmuſe ſlahpekta datu, kaš preekſch proteina attihſtiſchanāš nepezeekſchami. Ka žetā stepju ſemē, kura pirmo reiffi lai ari ſekli un pawirſchi apitrahdata, buhš loti daudš kweeſcheem weegli ſanemama ſlahpekta ſairahdedamāš welenāš, par to tatſchu naw ko ſchaubiteeš, turpretim war loti weegli buht, ka no Grinewiſcha un Wernera peeminetāš labi iſſtrahdatāš un mehslotāš ſemēš kweeſcheem, kaš loti wahrigš un nedroſchš augš, tomehr bija daudš maſal ſlahpekta weegli uſnemamā formā pee-ejamš nekā žetajā stepju ſemē. Mums ſchkeet, ka tur wairal taiſnibas Franzuſim Triſchō (Truchot), kuru Schindlers ari peemin. Triſchō iſſakāš, ka labi eestrahdata ſemē, kur daudš zutura ſwiaktu audſejot, kweeſchu proteina wairumš maſinaješš, warot atkal panahſt labakuš kweeſchuš, kad toš ſlahpekta mehſleem mehſlojot — no ſtatta mehſleem gan derigaki tiſkai aitu mehſli. Schindlers wehl peemin Seemet-Amerikas kweeſchu walſtiš, Mimmetu un Dakotu, kur pehž Berlinaš prof. Seringa ſinojumeem daudš weetāš, kur agral auguſchi žetee kweeſchi, tagad tiſkai augot maſal wehrtigeš, mihtſtee kweeſchi, to taš iſſkaidro tā, ka ſemeš kultura, labata ſemeš iſſtrahdaſchana tur pehdežā laiā wairal attihſtijušš. Mums ſchkeet, ſchiš peemehrš ir nepareiſš. Taiſni prof. Seringa ſawā grahmata „Die landwirthſchaftl. Concurrenz Nordamerikas“ peemin, ka kweeſchu raſchāš tāpat palikuſchāš ſemataš un kweeſchu proteina ſaturš maſakš, ka ſeme tur iſſuhkta, tapehž ta naw ilgakuš gaduš pawiſam mehſlota un tahdāš weetāš, kur tad nu ari ſemkopji beidſot bija peeſpeeti ſemi labali iſſtrahdat un ſahſt mehſlot, tur to no eefahluma, kà taš jau gluſchi dabigi, wehl nepeeteekojchā mehrā iſ-dara, tapehž tad gan ari wareja mehſlotā ſemē kweeſchu proteina ſaturš maſinateeš.

Swarigakš jau prof. Schindlera ſpreedumš, ka ne-efot praktiſti, kweeſchuš no tahdām ſemem, kur mitra nu mehrena waſara un ilgš wegetazijaš laišk, kà Anglija, pahrwēſt uš tahdām ſemem, kur wegetazijaš laišk iſſakš, kà pee mums Baltija un Kreewija. Daudſkahrſt ſemkopji peewitoteeš žaur to, ka Anglu kweeſchi iſdodot augſtiāš raſchāš; Schindlers nu atgahdina, ka weenkahrſt to proteina ſaturš maſakš nekā Auſtruma ſemju kweeſcheem, tapehž tee maſal wehrtigi — un otrkahrſt tee jau Wahzija un Auſtrija drihš ween wairš neiſdodot augſtiāš raſchāš, nekā paſchu kweeſchi — beš tam tee loti wahrigi ſemā un weegli iſſalſtot. Pee mums gan tapehž buhš jo nepraktiſti, kad gribetum maſſat dahrgu naidu par Anglu kweeſchu ſehſlu. Otradi turpretim, pehž profefora Schindlera domam, jau efot derigaki rihtoteeš, proti kweeſchu ſehſlu no tahdeem apgabaleem, kur tee ahtri nogatarwojaš, pahrwēſt uš tahdeem, kur wegetazijaš laišk ilgakš. Tur eefehſti ſchee kweeſchi gan buhſchot nabagati proteina ſinā, nekā ſawā dſimtene, bet tomehr bagataki nekā paſchu kweeſchi — raſcha turpretim buhſchot leelaka nekā winu iſhtajā dſimtene. Tā tad, ja mehš Baltija gribetum ſweſchāš ſehkſas eegahdateeš, buhtu wiſderigati, tāš pirkſt no Rihta-Kreewijaš apgabaleem, kur wegetazijaš laišk iſhš un kweeſchu baribaš ſpehšk leešk. Uš ilgaku laiſtu tomehr ari ſchahda ſehſlu maina, kà jau minešk, neko nelihdſetu, ta tiſkai der 2—3 gaduš, wehſal ſweſchāš ſehkſas kweeſchi pilnigi peeweenojaš ta apgabala klimatiſkeem apſtahkeem, kur tee pahrſtahditi. Tā tad, ja negrib beekchi pirkſt ſweſchu ſehſlu, ir praktiſtati, ka no paſchu ſemē auguſcheem kweeſcheem tuhlo atſchkiſt labakoš graudūš un toš iſſehž.

Dr. K. B.

Špafſchneekš un iſdewejkš: Ernſtš Plateš.

Atbildigeet rebaktori: Dr. phil. Arnolds Plateš. Dr. philoſ. P. Sātite.

Доводено цензурою. — Рига, 16 ноября 1893.

Drakāt un dabujamš pee biſku un grahmata-deriſkatoja Ernſta Plateš, Riģā, pee Petera baſnijoš.